

Hoogwaardig breedband en de agrarische sector in Fryslân

Inzichten naar aanleiding van een online survey in juli-augustus 2013

Drs. Chris J. Jellema

Fryslân Ring

30 augustus 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord	03
Inleiding	04
Doelgroep en doelstelling survey	05
Vertegenwoordiging van gemeenten	06
Profiel van 'de' boer in het onderzoek	07
Gebruik van internet voor de bedrijfsvoering	10
Overig gebruik van internet	12
De boer en zijn huidige internetverbinding	13
Interesse in hoogwaardig breedband	20
Collectief realiseren van hoogwaardig breedband	23
Zelf de schep in de grond zetten	29
Conclusie en handreiking	33
 Bijlagen	 36
A. Reacties zakelijke toepassing internet	
B. Reacties downloaden en uploaden	
C. Reacties bijdrage in eenmalige aansluitkosten	
D. Opmerkingen n.a.v. het onderzoek	
E. Vragenlijst online survey	

Voorwoord

Dit rapport maakt deel uit van een brede inventarisatieronde onder diverse groepen belanghebbenden ten aanzien van de uitrol van hoogwaardig breedband in de gebieden in Fryslân waar dit nog niet beschikbaar is. Naast een meer kwalitatieve inventarisatie in de vorm van interviews is er in meer of mindere mate een kwantitatieve component toegevoegd middels schriftelijke enquêtes uitgezet onder Friese ondernemers in de agrarische sector, basisscholen en dorpsbelangen.

Leessuggestie

Ten aanzien van de cijfermatige analyse van de informatie die deze en de andere enquêtes hebben opgeleverd willen we benadrukken dat het geenszins de bedoeling is om hiermee een wetenschappelijk onderbouwde, onomstotelijke nauwkeurigheid te veinzen. De uitkomsten van deze onderzoeken moeten als *illustratief* en vooral ook *in het brede kader* van het totaal aan rapporten worden gezien. Een suggestie van onze kant derhalve is om eerst de overall rapportage 'Belanghebbenden hoogwaardig breedband in Fryslân' (publicatiedatum 6 september 2013) te lezen en bij behoefte aan verdere verdieping ten aanzien van een specifieke groep belanghebbenden het desbetreffende rapport te raadplegen.

Luxwoude, 30 augustus 2013

Coöperatieve Vereniging Fryslân Ring

Chris Jellema

Inleiding

Na een periode waarin vanuit Brussel en Den Haag voor de aanleg van breedband werd aangestuurd op het overlaten aan de markt is er nu ruimte voor regionale overheden om, onder voorwaarden, een actieve rol op zich te nemen. Provinsje Fryslân beschouwt het betaalbaar en beschikbaar maken van breedband voor burgers en bedrijfsleven als mede haar verantwoordelijkheid, hetgeen geresulteerd heeft in de op 20 maart 2013 door Provinciale Staten aangenomen startnotitie 'Een Next Generation Accessnetwork (NGA) voor elk huishouden in Fryslân'. Hiermee wordt aangesloten op de doelstelling waarmee, met steun van de Provinsje, in 2006 de coöperatieve vereniging Fryslân Ring werd opgericht: betaalbaar (glasvezel)breedband naar iedere voordeur in Fryslân.

Brede inkadering

Waar de startnotitie zich vooral richt op een beschrijving van de beleidskaders en de beoogde beleidsdoelen is het nu zaak om, ook op nadrukkelijk verzoek van Provinciale Staten, een stap verder vooruit te maken in de vorm van een concreet investeringsvoorstel. Het spreekt voor zich dat dit zich niet kan beperken tot een louter financiële rekenoefening gebaseerd op aantallen aan te sluiten huishoudens. Een brede inkadering in de Friese samenleving, van gemeentelijk bestuur tot 'pleatslik belang' en van basisschool tot de agrarische sector is gewenst om inzicht in, afstemming met en uiteindelijk een breed gedragen voorstel voor alle betrokkenen te kunnen realiseren.

Verworven inzichten

Provinsje Fryslân heeft coöperatieve vereniging Fryslân Ring gevraagd om genoemde inkadering nader vorm te geven in de vorm van een onderzoek onder en afstemming met diverse belanghebbenden en de verworven inzichten, verrijkt met de kennis en expertise die de coöperatie sinds haar oprichting in Fryslân heeft opgedaan, in de vorm van een rapportage op te leveren aan de opsteller(s) van het investeringsvoorstel.

In deze rapportage worden de inzichten gedeeld die opgedaan zijn middels een online survey gehouden in de zomer van 2013 onder de leden van Land en Tuinbouw Organisatie Noord in de provincie Fryslân.

Doelstelling en doelgroep survey

Het onderzoek is gehouden onder de leden van Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) Noord in de provincie Fryslân. Volgens de inschatting van LTO Noord zijn er zo'n 5300 agrarische ondernemers in de provincie, waarvan ongeveer de helft lid is van LTO Noord. Per e-mail – verzonden door LTO Noord – zijn zij uitgenodigd om deel te nemen aan een online vragenlijst, met als doelstelling het in kaart brengen van:

- Het gebruik van internet in de agrarische bedrijfsvoering.
- Het type internetaansluiting wat afgenomen wordt (techniek, samenstelling abonnement, etc.).
- Knelpunten en wensen ten aanzien van de huidige verbinding.
- Interesse in aansluiting op hoogwaardig breedband.
- Belangstelling voor (financiële participatie in) het middels een coöperatie realiseren van hoogwaardig breedband.
- Animo om zelf graafwerk te verrichten voor de uitrol van hoogwaardig breedband.

Omvang populatie en respons

• Totaal aantal aangeschreven unieke e-mailadressen:	2.547
• Totaal aantal gestarte enquêtes:	479 (18,8%)
• Totaal aantal voltooide enquêtes:	357 (74,5%) ¹
• Periode responsmeting:	24-07-2013 t/m 12-08-2013

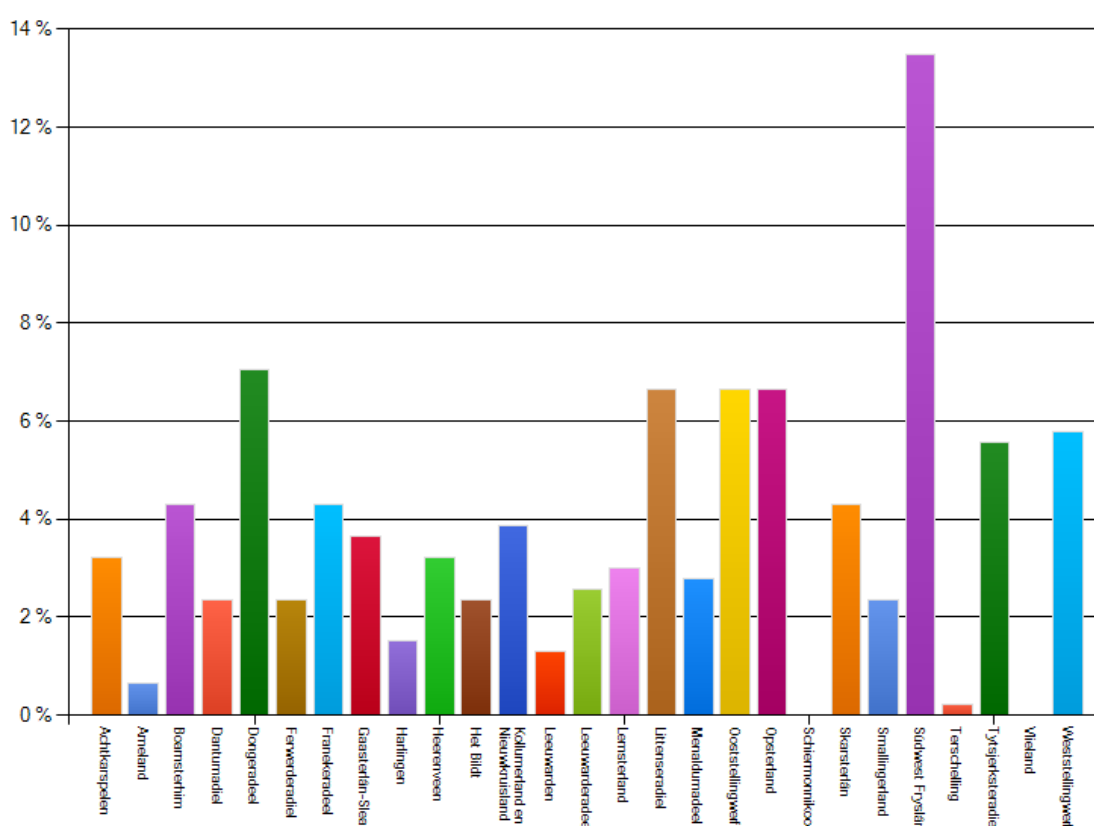
Ten aanzien van bovenstaande aantallen/percentages moet het volgende worden opgemerkt:

Met 18,8% is het responspercentage binnen dit onderzoek weliswaar lager dan het deelnamepercentage bij de andere twee² surveys die zijn uitgevoerd in het kader van de inventarisatie, maar desalniettemin is de omvang van de responsgroep voldoende om als representatief te gelden voor de volledige populatie van agrarische ondernemers die lid zijn van LTO Noord.

² 'Hoogwaardig breedband en de basisscholen in Fryslân' (juni 2013) en 'Hoogwaardig breedband en Pleatslik Belang in Fryslân' (juli 2013) met een deelnamepercentage van respectievelijk 28,1% en 32,4%.

Vertegenwoordiging van gemeenten

Met uitzondering van Schiermonnikoog en Vlieland hebben vanuit alle Friese gemeenten ondernemers in de agrarische sector deelgenomen aan het onderzoek. Binnen de geografische spreiding van de respondenten zien we geen extremen in de zin van enorme uitschieters qua aantal respondenten op gemeentelijk niveau. Als grote gemeente wordt Súdwest Fryslân, niet geheel verrassend, vertegenwoordigd door het grootste aantal respondenten. *Hieronder per gemeente het procentuele aandeel in de totale respons op de enquête.*

Aangezien ons niet bekend is hoe het ledental van LTO Noord over de gemeenten verdeeld is, kunnen we in tegenstelling tot het onderzoek onder de Friese basisscholen³ geen gewogen deelname per gemeente berekenen. Overeenkomstig het onderzoek onder de organisaties voor Plaatselijk Belang⁴ in Friesland is het opvallend dat na de gemeente Dongeradeel wederom Littenseradiel, Ooststellingwerf, Opsterland en Weststellingwerf goed zijn vertegenwoordigd in de totale respons.

³ 'Hoogwaardig breedband en de basisscholen in Fryslân' (juni 2013)

⁴ 'Hoogwaardig breedband en Pleatslik Belang in Fryslân' (juli 2013)

Profiel van ‘de’ boer in het onderzoek

In het onderzoek is ruimte genomen om een iets beter beeld te krijgen van de boer als ondernemer en mens. Wat is de aard van het boerenbedrijf en welke relatie heeft hij of zij tot het bedrijf? Wat is de leeftijd van de boer of boerin die heeft deelgenomen aan het onderzoek en wat is zijn of haar gezinssamenstelling?

Aard van het boerenbedrijf

Hierover kunnen we kort zijn: meer dan tweederde (69,0%) van de respondenten heeft een melkveehouderij. Daarna volgt met 13,5% de groep ‘Anders, namelijk’ variërend van de opfok van jong (vlees)vee tot paarden-, varkens- en pluimveefokkerijen. Akkerbouw en sierteelt vormen samen zo’n 10% van de genoemde bedrijfsaard. Zie diagram 1 hieronder.

Relatie tot het bedrijf

In meer dan de helft van de gevallen (51,2%) is de respondent eigenaar van het bedrijf en bij 40,3% van de respondenten is hij/zij mede eigenaar: tezamen goed voor 91,5%. Voor de overige groep geldt dat ongeveer de helft hiervan zichzelf als voormalig (mede)eigenaar of gepensioneerd omschrijft en de andere helft onder de optie ‘Anders, namelijk’ vrijwel zonder uitzondering als toelichting geeft gezinslid (echtgenote, zoon of dochter) van de eigenaar te zijn. Zie diagram 2 hieronder.

Diagram 1

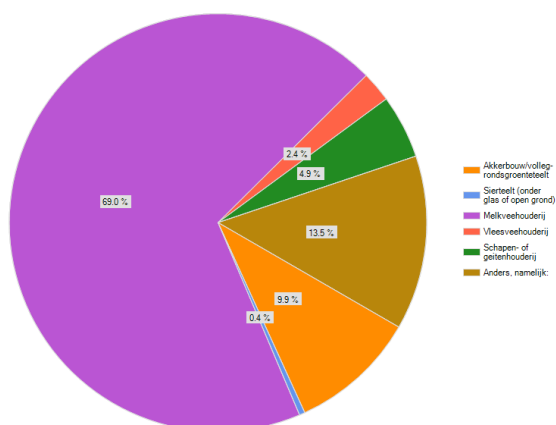
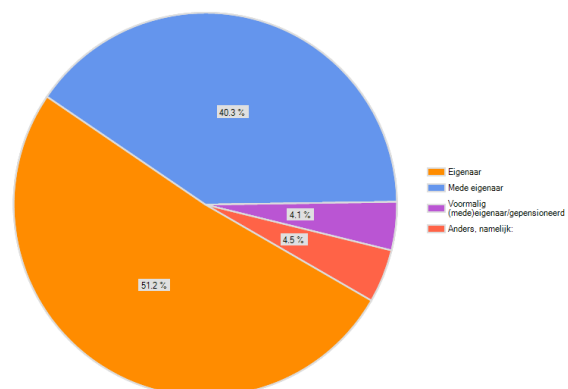

Diagram 2

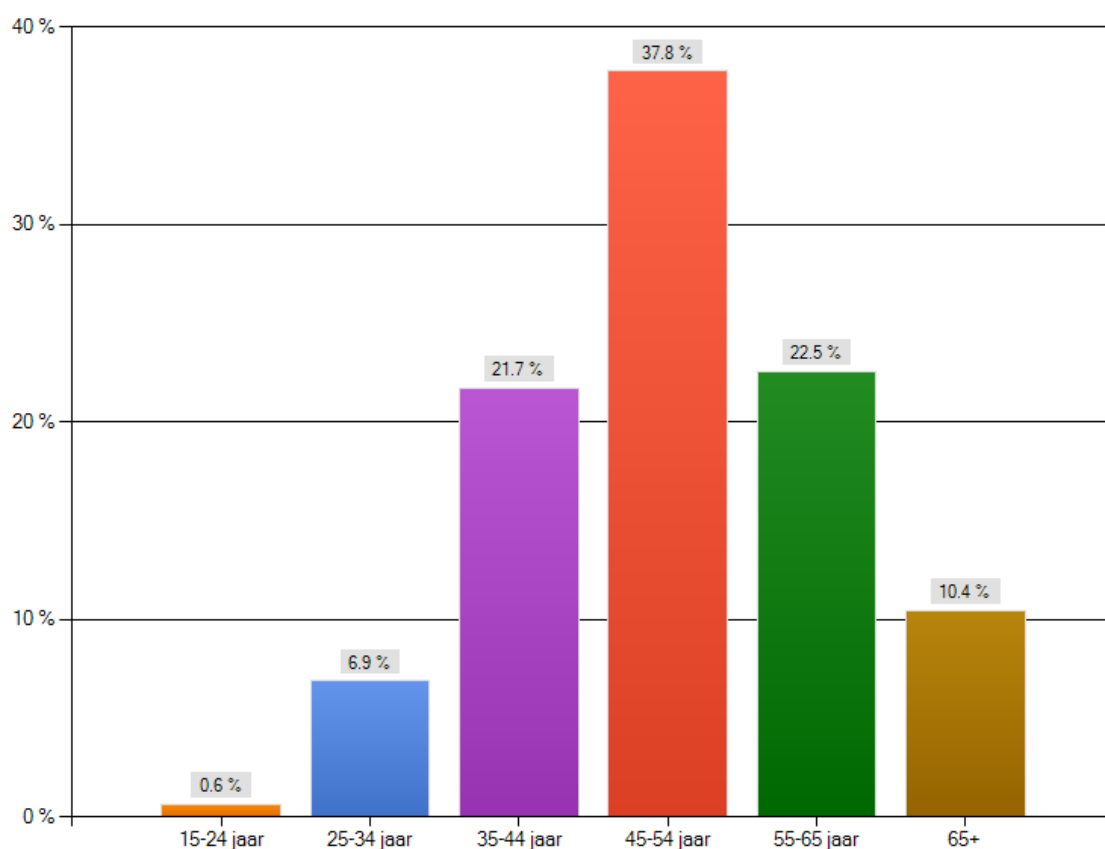

Geslacht

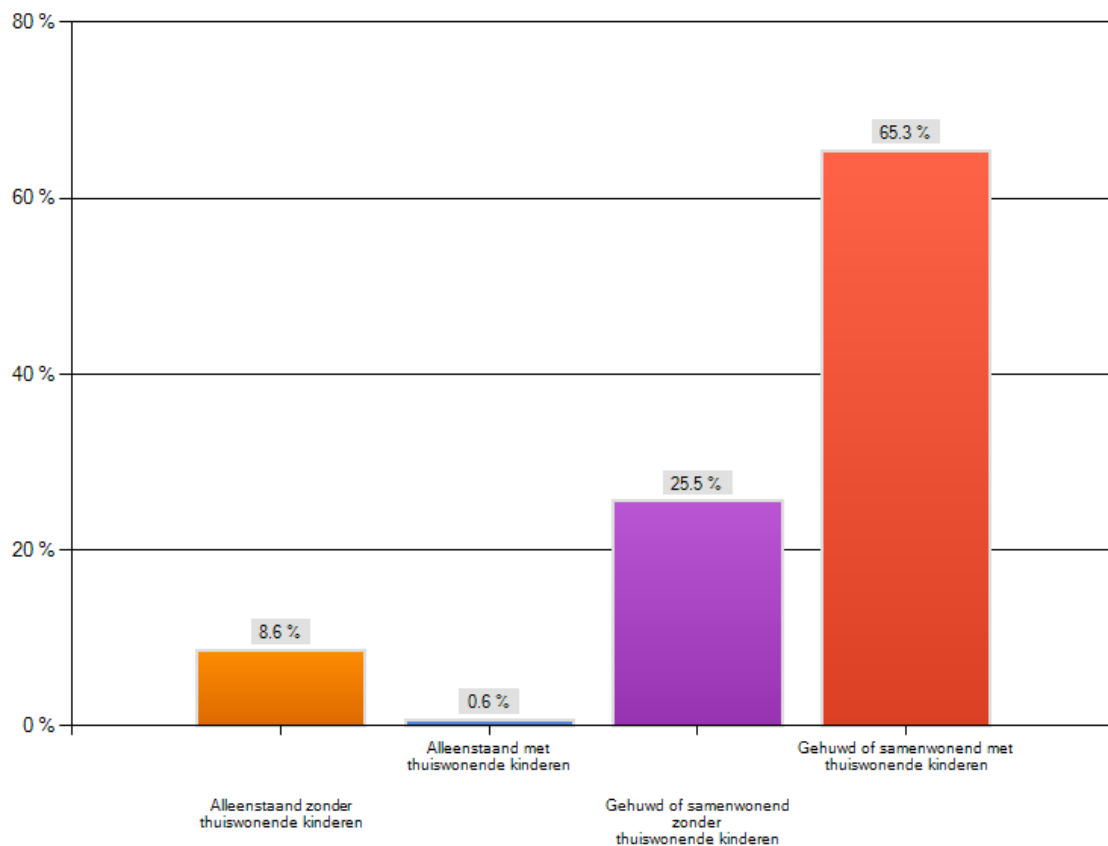
Net geen driekwart van de respondenten (70,6%) is van het mannelijk geslacht, tegenover iets meer dan een kwart vrouwen (29,4%). Verdere analyse van bijvoorbeeld de relatie tussen eigenaarschap en geslacht is interessant, maar in het kader van dit onderzoek niet relevant. *Hierna zullen we in dit rapport gemakshalve in de mannelijke vorm naar 'de boer' verwijzen, zonder hierbij de boerinnen tekort te willen doen.*

Leeftijd en gezinssamenstelling

De groep respondenten in de leeftijdscategorie 45-54 jaar is met 37,8% het sterkst vertegenwoordigd, met daaromheen vrijwel even sterk de leeftijdsgroepen 25-44 jaar (21,7%) en 55-65 jaar (22,5%). Als we de deelname van respondenten tot en met 54 jaar oud tezamen nemen, valt tweederde (67,0%) van de respondenten in deze range. We spreken hiermee over een groep waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat beëindiging van het bedrijf wegens pensionering niet aan de orde is.

Ook het feit dat bijna tweederde van de respondenten (65,3%) aangeeft thuiswonende kinderen te hebben, maakt voortzetting van het bedrijf in de toekomst middels opvolging door (een van) de kinderen een reële optie.

Dit is relevant in relatie tot het feit dat de ontwikkeling van ICT en informatiemanagement in de agrarische sector razendsnel gaat en er volgens prof.ir. Adrie Beulens, emeritus hoogleraar Toegepaste Informatiekunde aan Wageningen University, nog veel aan de communicatie-infrastructuur moet gebeuren om de slag naar verder innovatie in de sector mogelijk te maken.⁵

⁵ *Innovatie en Future Internet. Virtualisatie en Internet of Things zijn meer dan modewoorden.* Afscheidsrede als hoogleraar Toegepaste Informatiekunde aan Wageningen University op 28 februari 2013.

Gebruik van internet voor de bedrijfsvoering

Als prof.ir. Beulens stelt dat er nog veel aan de communicatie-infrastructuur (lees: internet-verbindingen) moet gebeuren om de slag naar verdere innovatie in de agrarische sector mogelijk te maken⁶, is het interessant om te kijken hoe het op dit moment is gesteld met internet op de boerderij. Maken de boeren al *en masse* gebruik van internet voor hun bedrijfsvoering? Hoe vaak doen ze dat en om wat voor toepassingen gaat het dan?

Omvang en frequentie zakelijk internetgebruik

Vrijwel alle boeren (97,0%) in het onderzoek maken *zakelijk* gebruik van internet voor de agrarische bedrijfsvoering. Zie hieronder diagram 3. Voor bijna 90% van deze groep geldt dat dit dagelijks het geval is, als we de groepen ‘continu’ (18,5%), ‘meerdere malen per dag’ (56,3%) en ‘eenmaal per dag’ (14,5%) bij elkaar optellen. Zie hieronder diagram 4.

Diagram 3

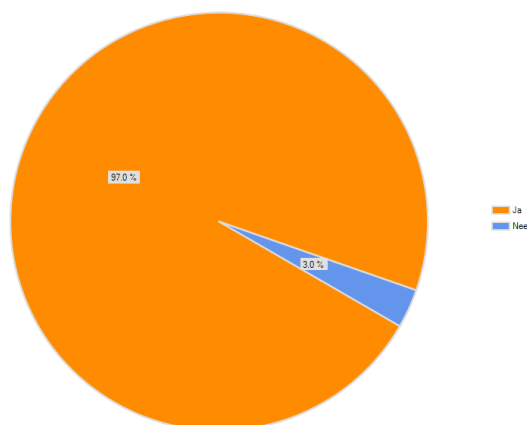
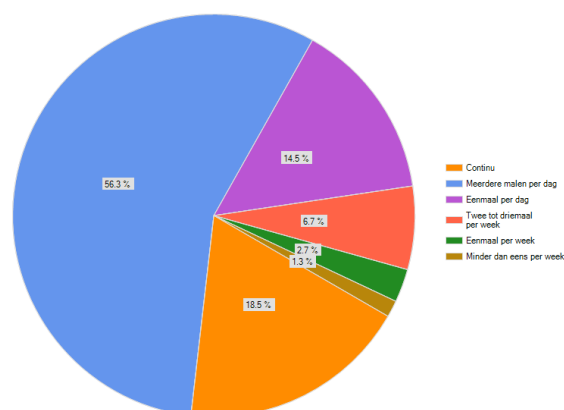

Diagram 4

Locatie van zakelijk internetgebruik

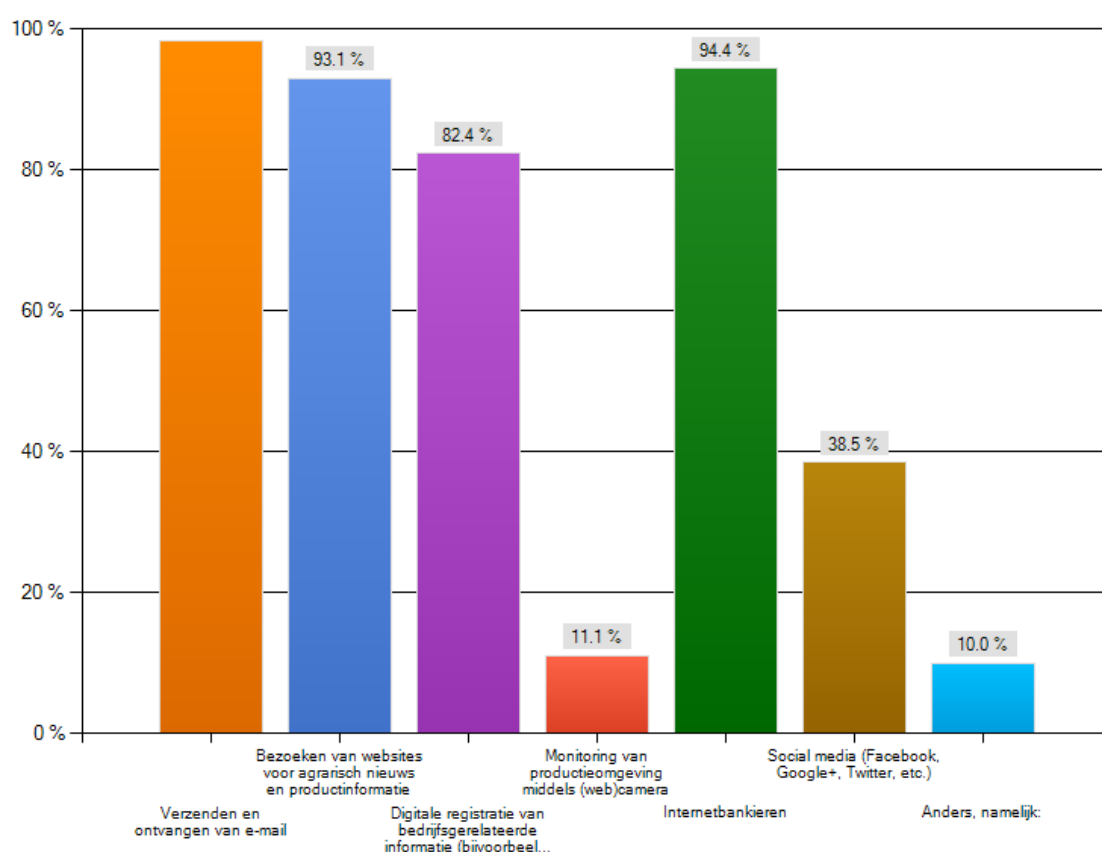
Gevraagd naar de locatie waar gebruik wordt gemaakt van internet voor de bedrijfsvoering geeft 92% van de respondent aan op de boerderij of in een naastgelegen woning. Van de 4,2% die voor de optie ‘Anders, namelijk’ kiest geeft het merendeel aan dat er zowel in de stal of kas als in de woning zakelijk gebruik wordt gemaakt van internet. We mogen derhalve wel concluderen dat meer dan 95% van de boeren die zakelijk gebruik maken van internet dit op de locatie van het bedrijf doet.

⁶ Zie pagina 9

Zakelijke toepassingen van internet

Onder de toepassingen van internet voor de bedrijfsvoering zien we dat er veel gebruik wordt gemaakt van internetbankieren, e-mail en het bezoeken van websites voor agrarisch relevante informatie. Naast deze meer algemeen zakelijke toepassingen geeft 82,4% aan internet te gebruiken voor digitale registratie van bedrijfsgerelateerde informatie, zoals bijvoorbeeld een melksysteem.

In de categorie 'Anders, namelijk' (10%) zien we zaken als het bezoeken van MelkWeb, MeteoConsult en agrarische internetfora; het onderhouden van zakelijke contacten en online vergaderen; opvragen van overheidsinformatie, bedrijfsadministratie en beheer van website/webwinkel voorbij komen.⁷ Een glastuinbouwer uit de gemeente Menameradiel antwoordt hier: "Boekhoudpakket. Het is jammer dat we geen fatsoenlijke internet verbinding hebben. Met de fiets de post bezorgen gaat net zo snel als ons internet."

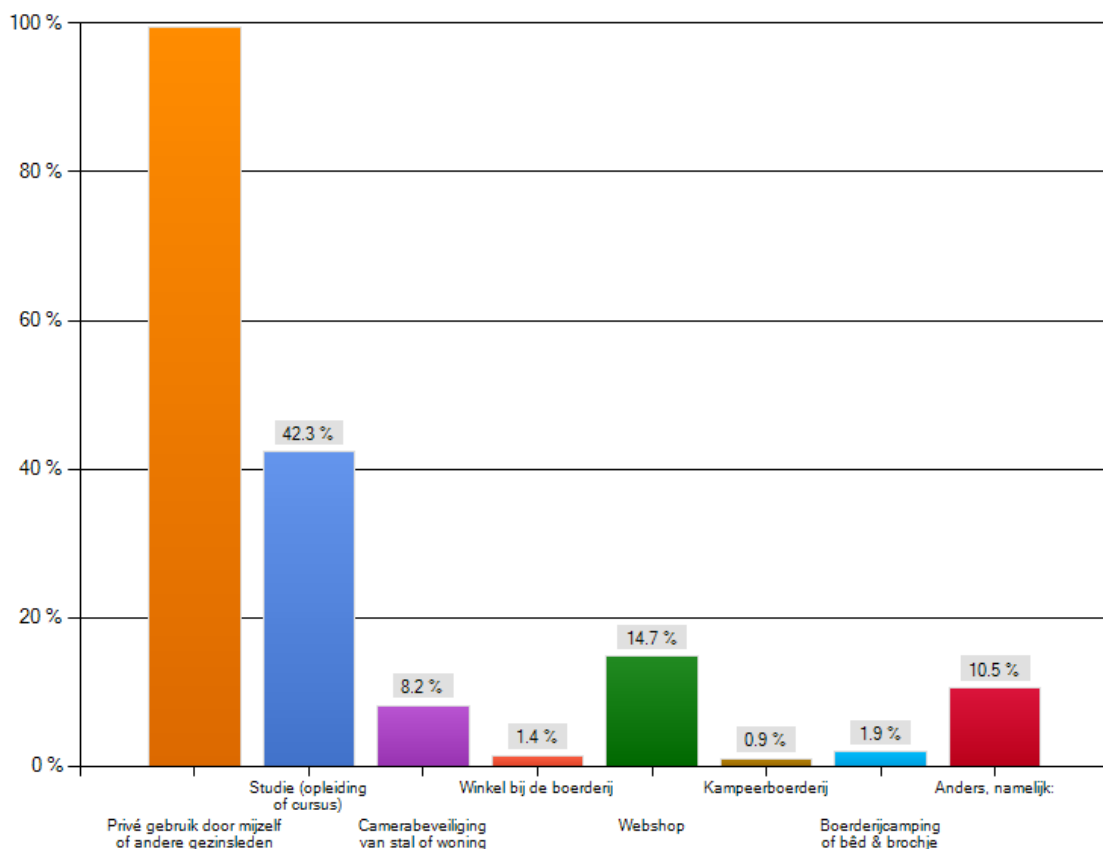
⁷ Zie Bijlage A voor een volledig overzicht

Overig gebruik van internet

In het vorige hoofdstuk kwam al kort het beheer van een website/webwinkel voorbij onder het zakelijk gebruik van internet door de boer. Laten we daarom eens kijken waarvoor de internetverbinding nog meer wordt gebruikt dan voor louter agrarisch gerelateerde toepassingen. Van de respondenten geeft namelijk 93,5% aan dat de zakelijke internetverbinding ook voor andere zaken wordt gebruikt. Het blijkt daarbij in de eerste plaats om privé gebruik te gaan (99,5%), gevolgd door studie (42,3%).

Webshop en telewerken

Opvallend mag genoemd worden dat bijna 15% van de respondenten te kennen geeft de internetverbinding te gebruiken voor het uitbaten van een eigen webshop. Onder de categorie 'Anders, namelijk' (10,5%) wordt opvallend vaak tele-/thuiswerken door een partner met een baan buiten de deur genoemd.

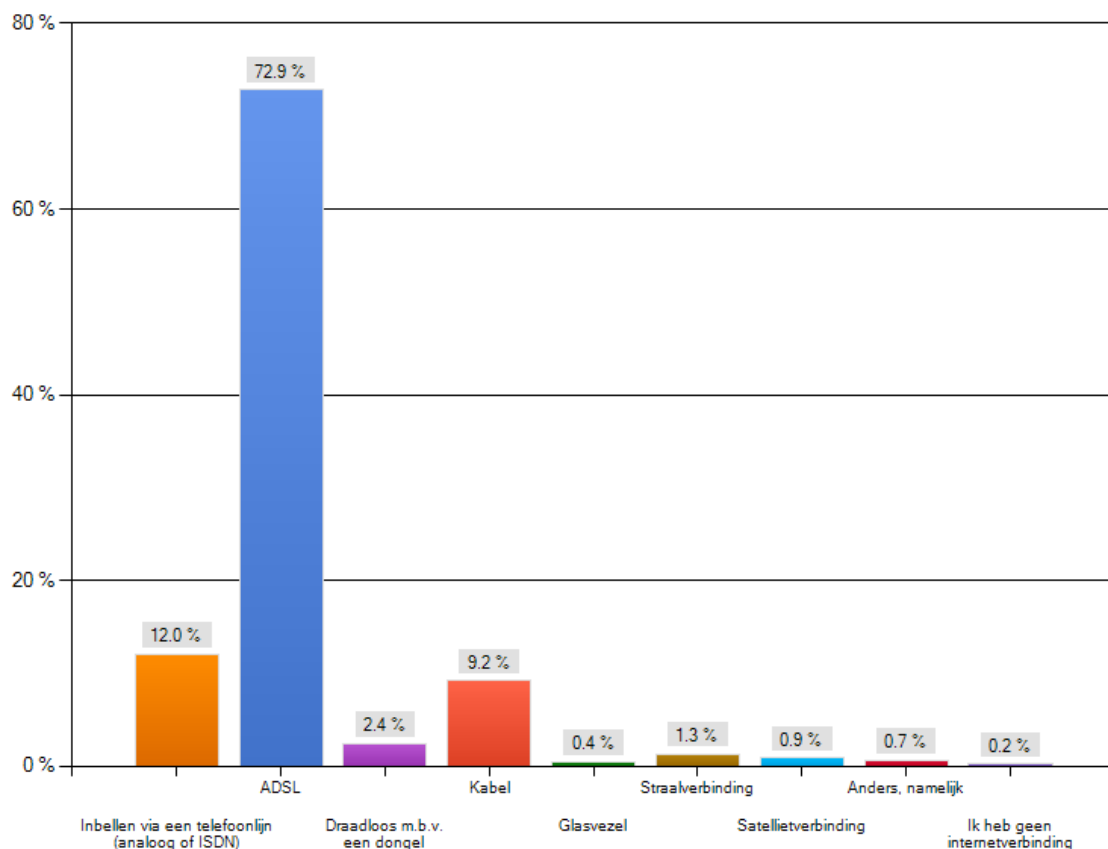

De boer en zijn huidige internetverbinding

Duidelijk is dat vrijwel alle boeren voor hun bedrijfsvoering dagelijks gebruik maken van internet en dat een deel van hen internet ook voor andere zakelijke toepassingen gebruikt, zoals het uitbaten van een webshop en telewerken. Het valt te verwachten dat veel boerenbedrijven in zogeheten 'wit gebied' vallen, dus laten we eens kijken welk type internetverbinding er zoal wordt gebruikt op de boerderij.

ADSL- en inbelverbinding

Bijna driekwart van de respondenten (72,9%) geeft aan internet over een ADSL-verbinding af te nemen. Maar liefst 12,0% maakt nog gebruik van een inbelverbinding om op internet te komen. Het spreekt voor zich dat in beide gevallen niet over 'next generation' hoogwaardig breedband gesproken kan worden. Minder dan één op de tien respondenten maakt gebruik van kabelinternet of glasvezel.

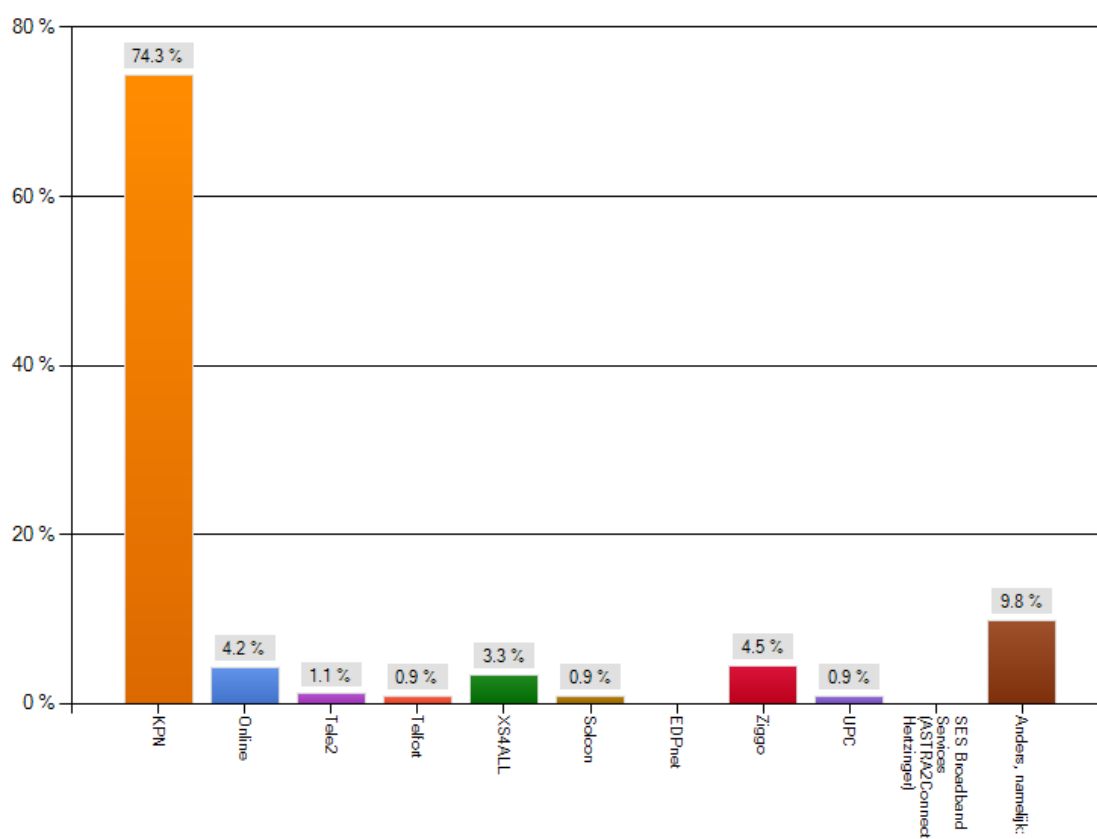

Draadloos internet

Het aantal respondenten dat gebruik maakt van draadloos internet is beperkt: minder dan 5% verkrijgt toegang tot internet middels een 'dongel', satelliet of straalverbinding. Met slechts 0,9% scoort satellietverbinding beduidend lager dan verwacht: via het inkoopbureau LTO Commerce wordt internet-via-de-satelliet (ASTRA2Connect/Hertzinger) namelijk met 10% korting op de abonnementsprijs aangeboden aan LTO-leden.⁸ Géén van de vier respondenten die via de satelliet gebruik maken van internet neemt deze dienst overigens af bij ASTRA2Connect/Hertzinger.

Provider

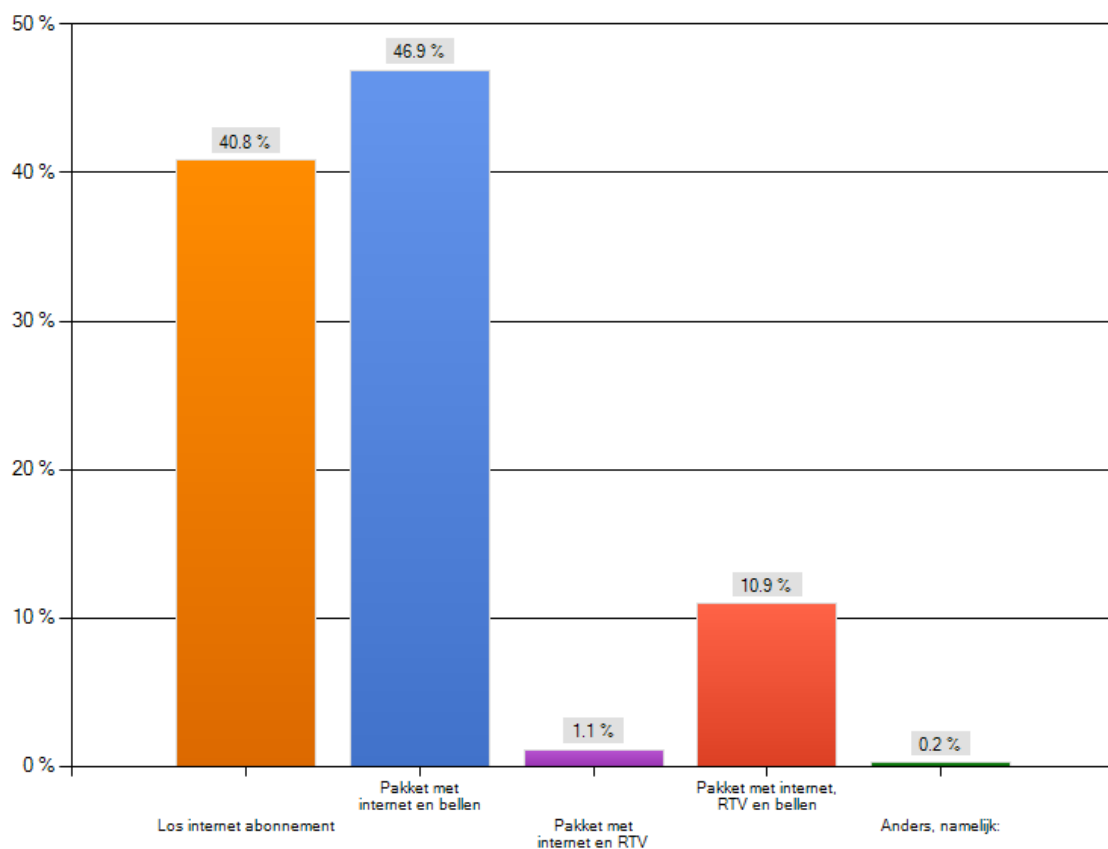
Bijna driekwart van de boeren neemt zijn internetverbinding af bij KPN (74,3%). Op grote afstand gevolgd door de verzamelgroep 'Anders, namelijk' (9,8%), waarbij de providers variëren van Kabelnoord en Vodafone tot Scarlet of ZET Solutions (laatstgenoemde via LTO Noord). Met 4,5% staat provider Ziggo op de derde plaats als leverancier bij de ondervraagde boeren.

⁸ <http://www.ltocommerce.nl/communicatie/satelliet-internet/>

Abonnementspakket

Zoals te verwachten valt bij de technische aard van de internetverbinding, vooral ADSL en inbellen via een modem, blijft het abonnementspakket van de respondent in de meeste gevallen beperkt tot de dienst internet of internet en bellen. Een melkveehouder uit Tytsjerksteradiel laat elders in het onderzoek weten: “Alleen via kabel profiteer je van aanbiedingen zoals compleet pakket voor tv, internet en bellen. Als je in de winkel komt zijn ze verrast dat je geen kabel hebt.”

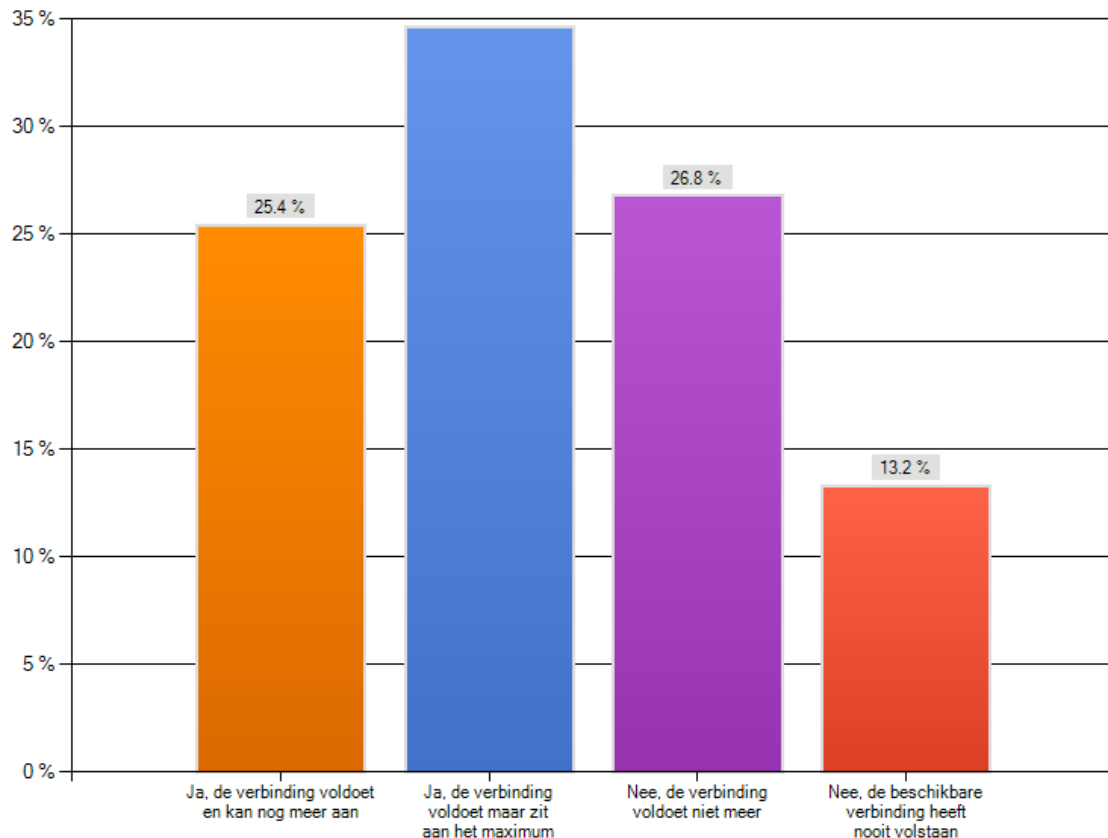

Abonnementskosten

Meer dan de helft van de respondenten is nu per maand tussen de 20 en 40 euro kwijt aan abonnementskosten (53,5%). Voor 31,9% geldt dat dit maandelijks tussen de 40 en de 60 euro ligt. De overige groep betaalt hetzij minder dan 20, dan wel méér dan 60 euro per maand.

Tevredenheid over de huidige verbinding

Gevraagd of de huidige internetverbinding goed genoeg is om te voldoen aan de behoeften voor de bedrijfsvoering en/of privé gebruik geeft een kwart van de ondervraagden aan dat de verbinding nog voldoet en nog meer aan kan (25,4%). Voor de overige driekwart geldt echter dat de verbinding aan het maximum zit, niet meer voldoet of zelfs nooit heeft voldaan.

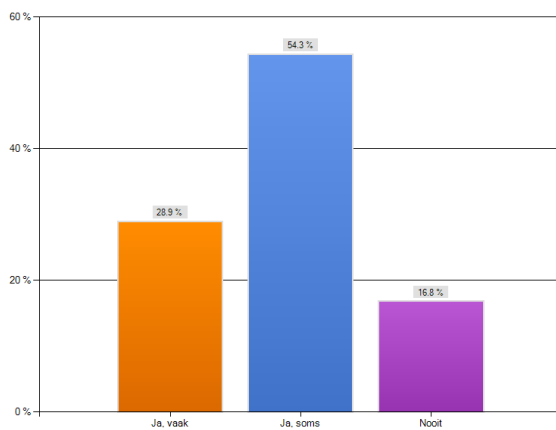

Met driekwart van de respondenten die aangeeft dat de huidige verbinding niet (meer) volstaat dan wel aan het maximum zit, is het goed om inzichtelijk te maken hoe frequent en tegen welke problemen men dan aanloopt. Daarbij is gevraagd naar knelpunten ten aanzien van enerzijds het downloaden/ontvangen van informatie en anderzijds het uploaden/verzenden van informatie.

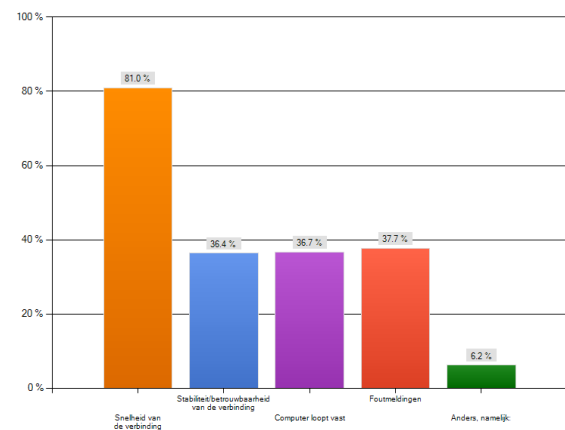
Problemen bij downloaden

Meer dan de helft van de respondenten geeft aan *soms* problemen te ondervinden bij het downloaden en ontvangen van bestanden (54,3%). Voor 28,9% geldt dat *vaak* problemen worden ondervonden. In de meeste gevallen wordt de snelheid van de verbinding als probleem genoemd (81,0%). De stabiliteit/betrouwbaarheid van de verbinding, vastlopen van de computer of andere foutmeldingen worden alle drie ongeveer even vaak genoemd. Een melkveehouder uit Littenseradiel laat weten: “60 Decibel ruis op de 7 km koperdraad waar het doorheen geperst moet worden... Veel burelen belasten dezelfde lijn ook.”⁹

Frequentie problemen downloaden

Soort problemen downloaden

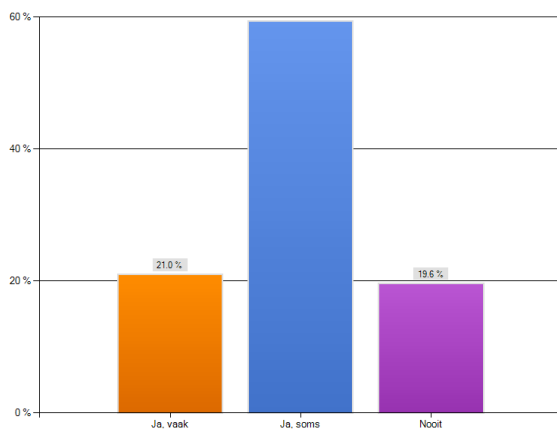

⁹ Zie bijlage B voor een volledig overzicht van de reacties problemen met downloaden/ontvangen.

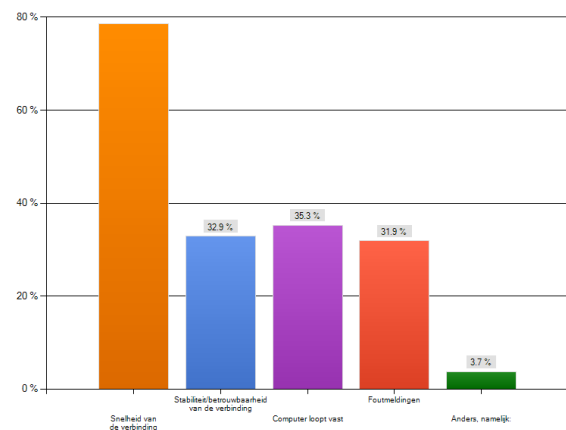
Problemen bij uploaden

Nog iets vaker dan bij downloaden geven respondenten aan *soms* problemen te ondervinden bij het uploaden en verzenden van bestanden (59,4%). Voor 21,0% geldt dat *vaak* problemen worden ondervonden. Opnieuw wordt in de meeste gevallen de snelheid van de verbinding als probleem genoemd (78,6%) en worden stabiliteit/betrouwbaarheid van de verbinding, vastlopen van de computer of andere foutmeldingen alle drie ongeveer even vaak genoemd. Dezelfde melkveehouder uit Littenseradiel licht toe: “Een uploadsnelheid van minder dan 15kb/s die schommelt tussen de 2 en de 20 kb/s.”¹⁰

Frequentie problemen uploaden

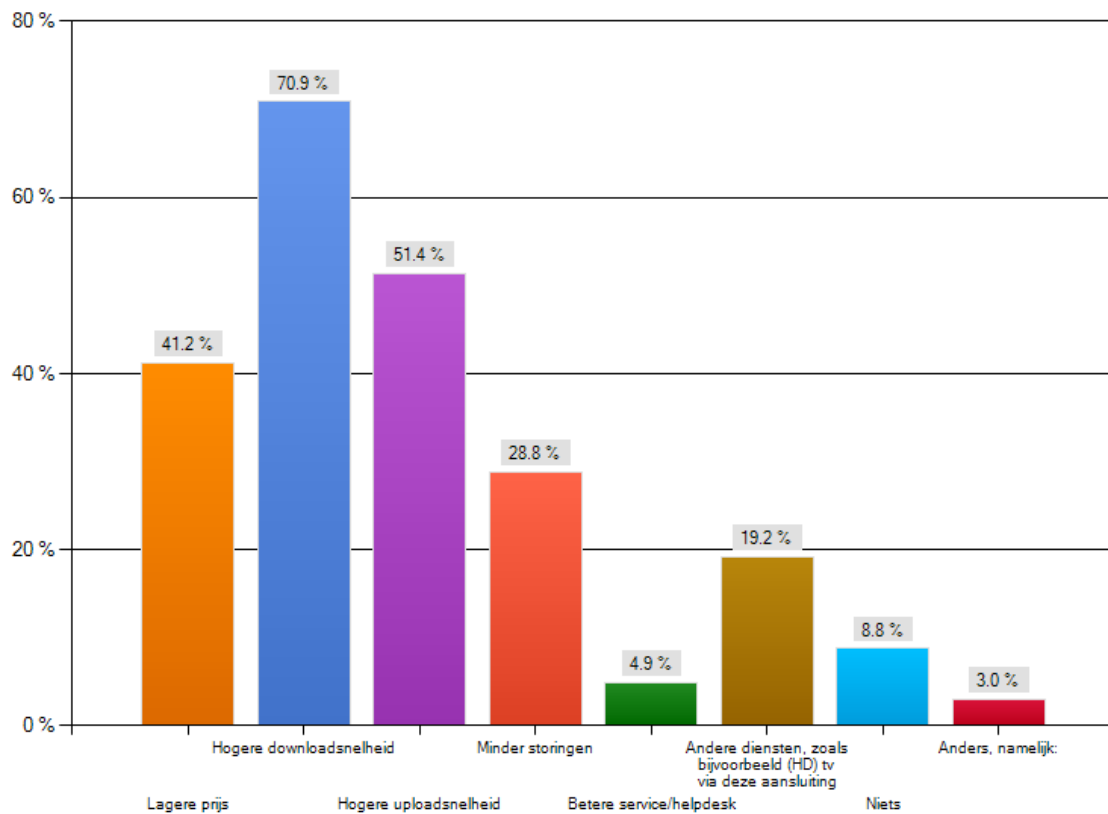
Soort problemen uploaden

¹⁰ Zie bijlage B voor een volledig overzicht van de reacties problemen met uploaden/verzenden.

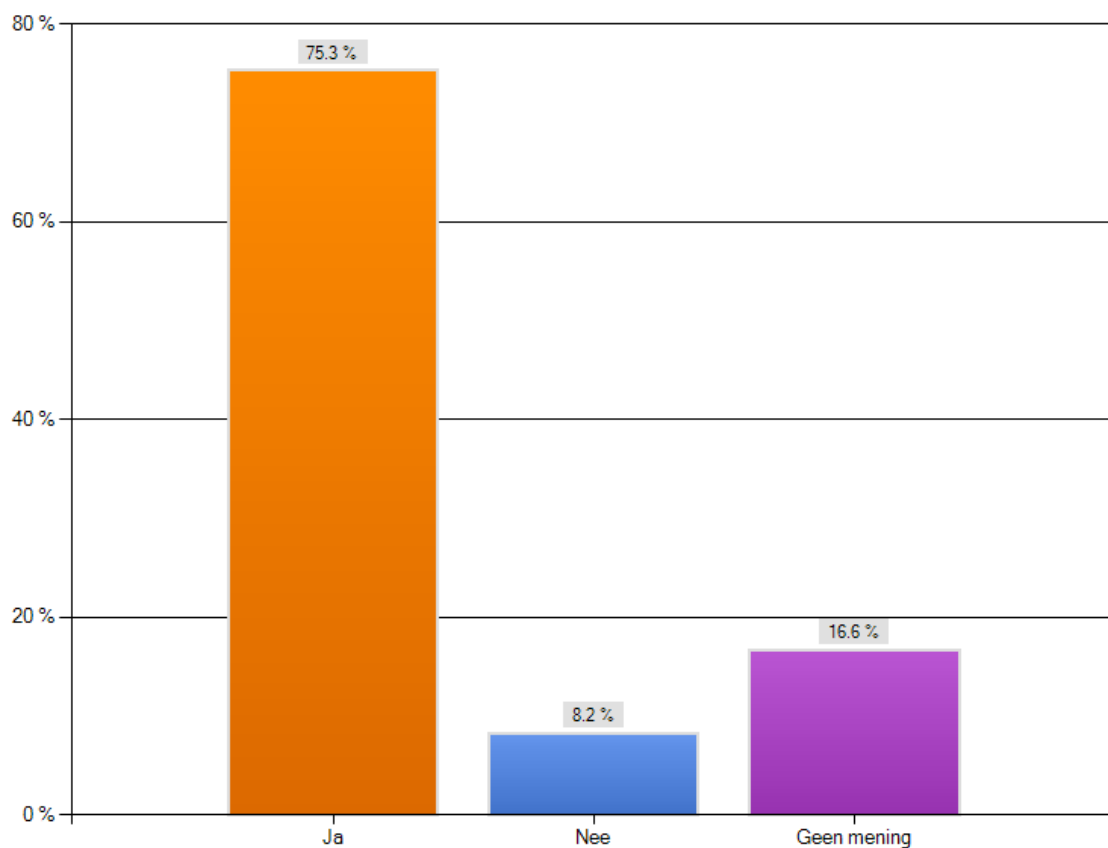
Wensen ten aanzien van de huidige verbinding

Gevraagd naar wat men graag zou willen dat er verandert aan de huidige aansluiting, kon iedere respondent maximaal drie opties aanvinken. In de meeste gevallen is dit een hogere download-snelheid (70,9%), gevolgd door een hogere uploadsnelheid (51,4%) en een lagere prijs (41,2%).

Interesse in hoogwaardig breedband

Duidelijk is dat de boer de nodige verbeterpunten weet op te noemen ten aanzien van de huidige internetverbinding. Betekent dit dat hij ook interesse heeft in een hoogwaardige (glasvezel)breedband verbinding als die beschikbaar zou zijn op zijn locatie? Driekwart van de respondenten beantwoordt deze vraag met ja (75,3%). Van de ondervraagden geeft 8,2% aan geen interesse te hebben en 16,6% heeft geen mening.

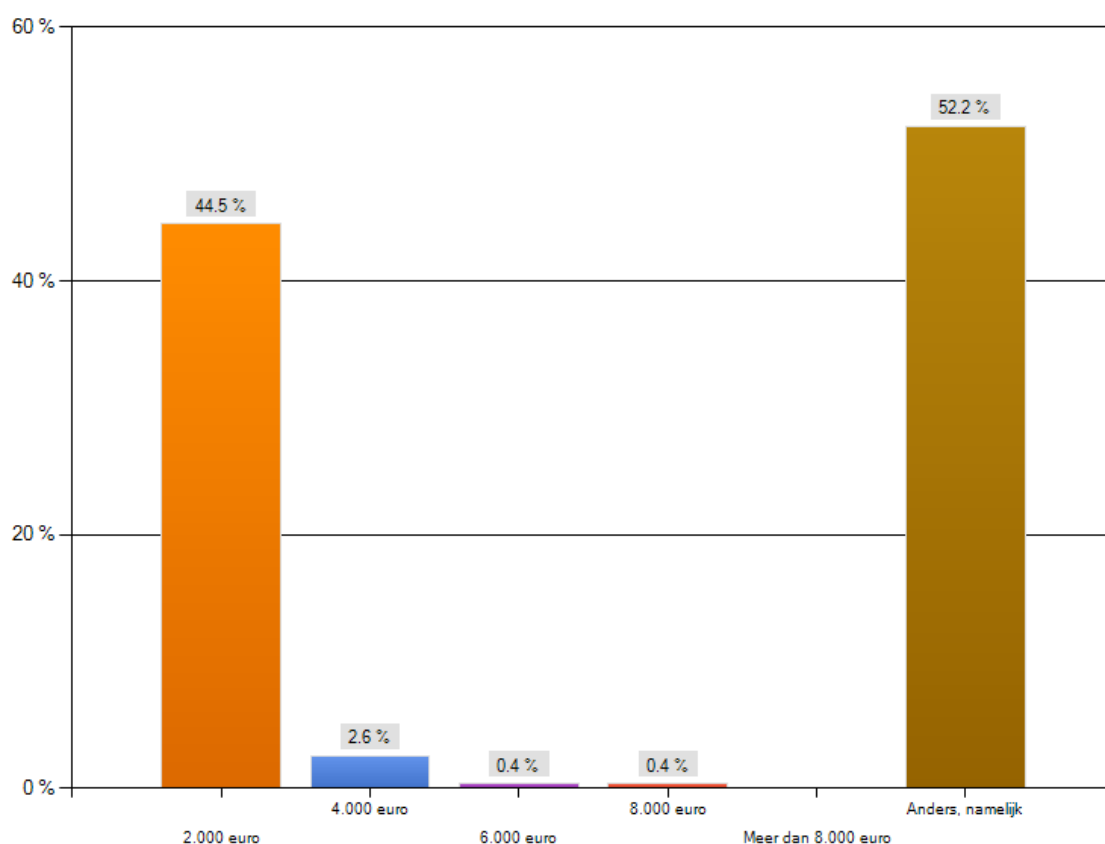

Aansluitkosten

Wetende dat het aanleggen van een verbinding duizenden euro's kan kosten, tot welk bedrag vindt de boer het dan acceptabel om eenmalig bij te dragen aan de aansluitkosten? Naast vijf prijzen konden deelnemers aan dit onderzoek voor het antwoord 'Anders, namelijk' kiezen. Ruim de helft van de respondenten maakt gebruik van deze optie (52,2%)¹¹.

In het algemeen geldt dat deze groep het in de antwoordopties als laagst te kiezen bedrag van 2.000 euro reeds te hoog vindt; men het als onredelijk ervaart dat op het platteland meer moet worden betaald dan in stad of dorp en dat men hier een taak voor de overheid ziet. Of zoals een melkvee-houder uit Weststellingwerf de koe wel heel direct bij de hoorns vat: "Gebruik daar de Nuon gelden maar voor."

In 44,5% van de antwoorden wordt een bedrag van maximaal 2.000 euro genoemd en van 2,6% mogen de eenmalige aansluitkosten maximaal 4.000 euro zijn.

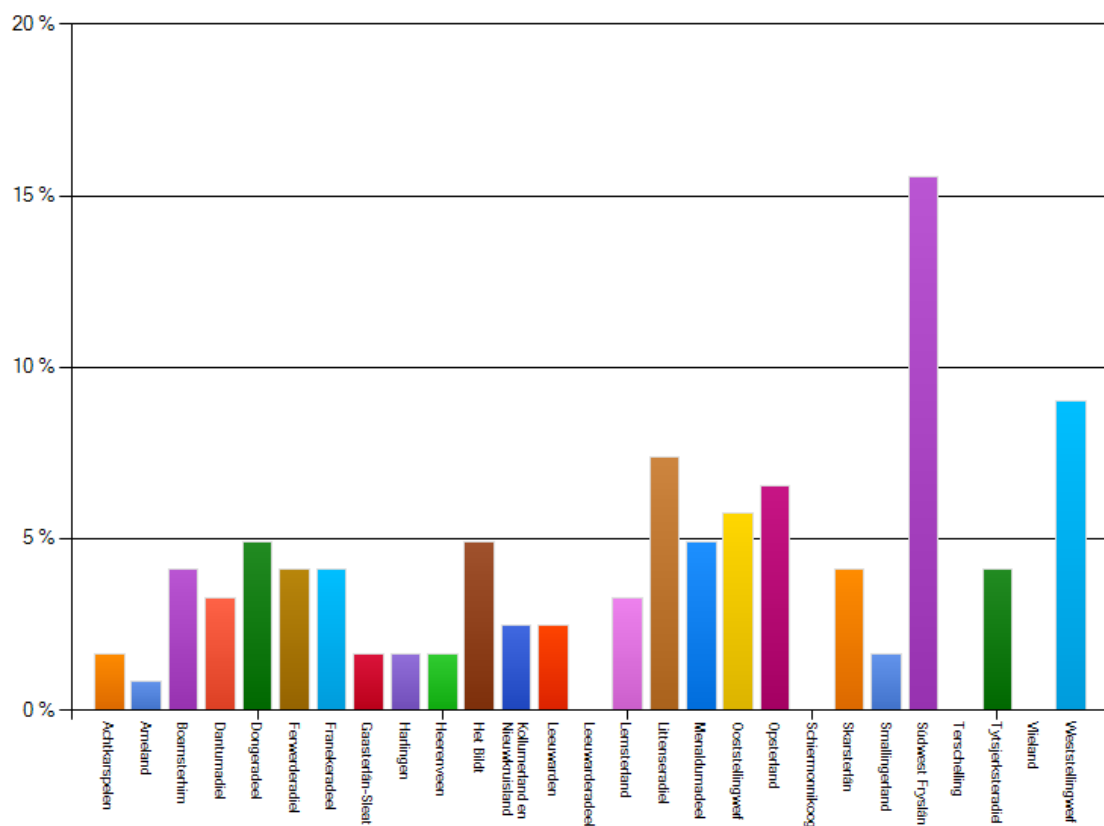

¹¹ Zie bijlage C voor een volledig overzicht van de reacties

Eigen bijdrage tot 2.000 euro

Een analyse van de groep respondenten die tot maximaal 2.000 euro wil bijdragen naar gemeenten levert geen opzienbarende afwijking op ten opzichte van het procentsgewijze 'gewicht' van de gemeenten in dit onderzoek (zie pagina 6). Er is niet echt een gemeente aan te wijzen waarin de betalingsbereidheid tot dit bedrag onder boeren aanzienlijk hoger ligt dan in andere gemeenten. Zie verder onderstaand diagram.

De kleine groep respondenten die 4.000 euro of meer willen bijdragen, is zeer versnipperd over de gemeenten. Hiervan hebben we geen diagram gemaakt.

Collectief realiseren van hoogwaardig breedband

In het vorige hoofdstuk zagen we dat de meeste boeren niet meteen bereid zijn om eenmalig duizenden euro's te betalen als bijdrage aan de eenmalige aansluitkosten voor een hoogwaardige breedbandverbinding. Maar hoe is het met de investeringsbereidheid gesteld als er hoogwaardig breedband als collectief kan worden gerealiseerd, bijvoorbeeld in de vorm van een coöperatie? Zijn boeren misschien meer geïnteresseerd in het doen van een investering als er een collectieve doelstelling aan ten grondslag ligt en als de investering rendement kan opleveren?

Oprichten coöperatie

Allereerst de vraag of boeren de oprichting van een coöperatie waarin agrarische bedrijven, andere lokale ondernemers en particulieren participeren als een mogelijkheid zien om hoogwaardig breedband voor (vrijwel) alle huishoudens te realiseren. Daarop antwoordt 37,1% van de respondenten met ja.

Gezien de coöperatieve 'traditie' in de Friese agrarische sector valt dit percentage toch iets lager uit dan verwacht. Een plausibele verklaring is dat het opzetten van een coöperatie met andere deelnemers dan enkel collega agrariërs tot enige terughoudendheid leidt. Wellicht zou dit anders zijn als enkel boeren worden betrokken, iets wat bij een eventuele pilot in de toekomst nader onderzocht kan worden. Ook vereist het oprichten van een coöperatie behalve een inspanning in tijd ook de nodige kennis en/of ervaring. Hierin zou vanuit de Provinsje Fryslân mogelijk ondersteuning kunnen worden geboden.

Financieel participeren: bereidheid

Ervan uitgaand dat een coöperatie wordt opgericht; zijn boeren dan bereid om bijvoorbeeld middels het kopen van certificaten van zo'n coöperatie het aansluitnetwerk in hun gemeente in gedeeltelijk eigendom te krijgen, indien het netwerk er anders niet komt? In antwoord op deze vraag antwoordt 6,1% van de respondenten met ja, terwijl 50% aangeeft het in overweging te nemen. Kijkend naar de Friese volksaard – even rustig nadenken, want wat je zegt doe je ook – zou dit zomaar kunnen betekenen dat de helft van de respondenten meedoet als het daadwerkelijk zover zou komen. Een goed voorteken is dat de vraag voor welk bedrag men certificaten zou willen kopen behalve door de spontane ja-zeggers ook werd beantwoord door alle respondenten die het in overweging nemen. Hierop komen verderop in dit hoofdstuk terug.

Aandeel per gemeente

Als we nu kijken hoe de respons op de vraag naar de mening over het idee van het oprichten van een coöperatie en het willen dan wel in overweging nemen van de aanschaf van certificaten van zo'n coöperatie verdeeld is over de verschillende gemeenten, kan dit wellicht een eerste aanknopingspunt bieden bij het vinden van een eventueel pilotgebied voor het in collectiviteit realiseren van hoogwaardig breedband met financiële participatie door agrarische ondernemers. Een nadere toelichting volgt onder de tabel.

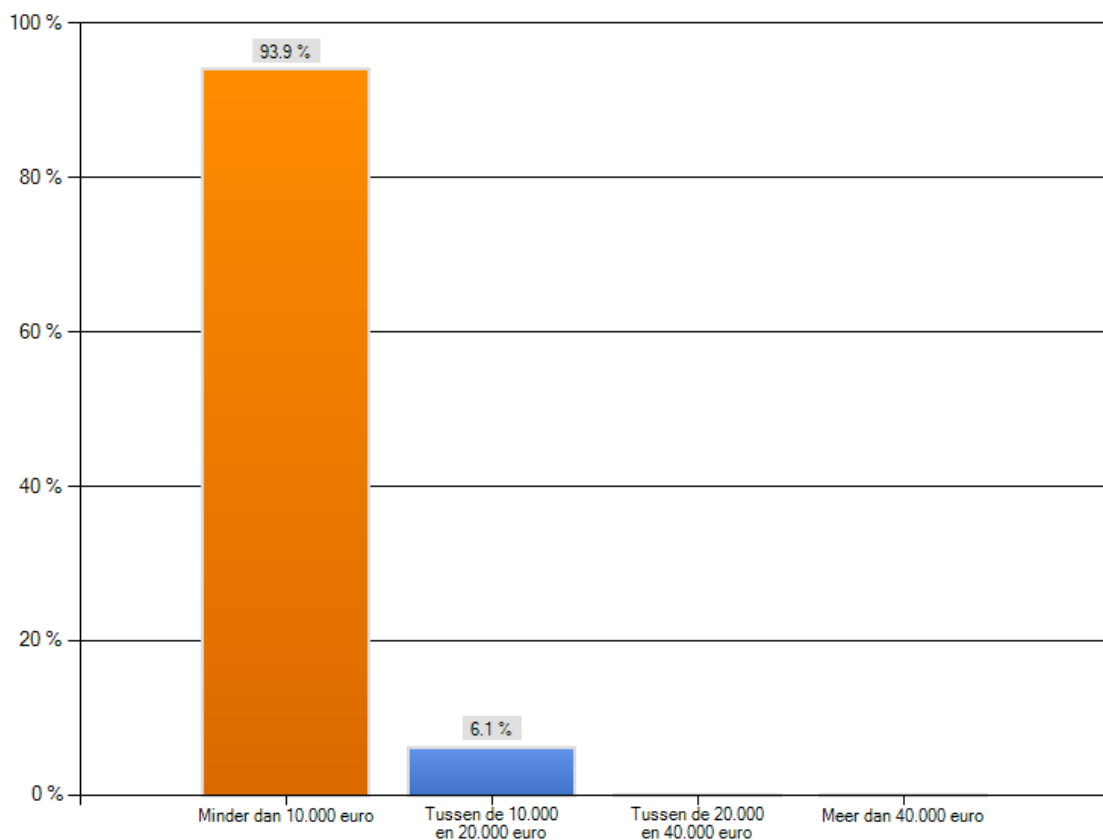
Gemeentenaam	Aandeel in totale respons	Aandeel positief t.a.v. coöperatie	Certificaten kopen? Aandeel in Ja	Certificaten kopen? Neem in overweging
ACHTKARSPLEN	3,2%	3,7%	0,0%	4,6%
AMELAND	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%
BOARNSTERHIM	4,3%	3,7%	0,0%	4,6%
DANTUMADIEL	2,4%	2,2%	12,5%	0,8%
DONGERADEEL	7,1%	5,9%	6,3%	4,6%
FERWERDERADIEL	2,4%	3,0%	0,0%	3,8%
FRANEKERADEEL	4,3%	3,7%	6,3%	3,1%
GAASTERLAN-SLEAT	3,6%	5,2%	0,0%	3,8%
HARLINGEN	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
HEERENVEEN	3,2%	3,0%	0,0%	3,1%
HET BILD	2,4%	4,4%	0,0%	3,8%
KOLLUMERLAND CA	3,9%	2,2%	0,0%	5,3%
LEEWARDEN	1,3%	2,2%	0,0%	3,1%
LEEWARDERADEEL	2,6%	2,2%	0,0%	3,1%
LEMSTERLAND	3,0%	3,7%	6,3%	1,5%
LITTENSERADIEL	6,6%	6,7%	18,8%	6,1%
MENAMERADIEL	2,8%	5,2%	0,0%	5,3%
OOSTSTELLINGWERF	6,6%	4,4%	6,3%	5,3%
OPSTERLAND	6,6%	5,9%	18,8%	6,1%
SCHIERMONNIKOOG	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SKARSTERLAN	4,3%	2,2%	6,3%	3,1%
SMALLINGERLAND	2,4%	2,2%	0,0%	1,5%
SUDWEST-FRYSLAN	13,5%	17,0%	6,3%	13,0%
TERSCHELLING	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%
TYTSJERKSTERADIEL	5,6%	3,7%	6,3%	5,3%
VLIELAND	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
WESTSTELLINGWERF	5,8%	7,4%	6,3%	9,2%

Van links naar rechts lezend, ziet u in de tweede kolom het procentuele aandeel per gemeente in de totale respons in de survey. De percentages in deze kolom komen overeen met het diagram op pagina 6. Interessant is om te kijken of het procentuele aandeel van een gemeente in de volgende kolommen in positieve zin afwijkt van het procentuele aandeel in de totale respons.

Hoewel een positieve houding ten aanzien van een coöperatief model van belang is voor het inschatten van de kansen bij het oprichten van een gemeentelijke/lokale coöperatie, gaan we direct door naar de kolom waarin het gaat om boter bij de vis: boeren die financieel willen participeren in een mogelijk op te richten coöperatie. Een opvallend hoge binnenkomer is hier de gemeente Dantumadiel, waar relatief veel respondenten hun bereidheid tot investeren tonen. Dit geldt ook voor de gemeenten Opsterland en Littenseradiel, die zo de 'top 3' compleet maken. Bij het doen van een handreiking voor het selecteren van mogelijke pilotgebieden willen we ook de andere vijf in deze kolom 'hoog scorende' gemeenten noemen: Franekeradeel, Lemsterland, Skarsterlân, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf.

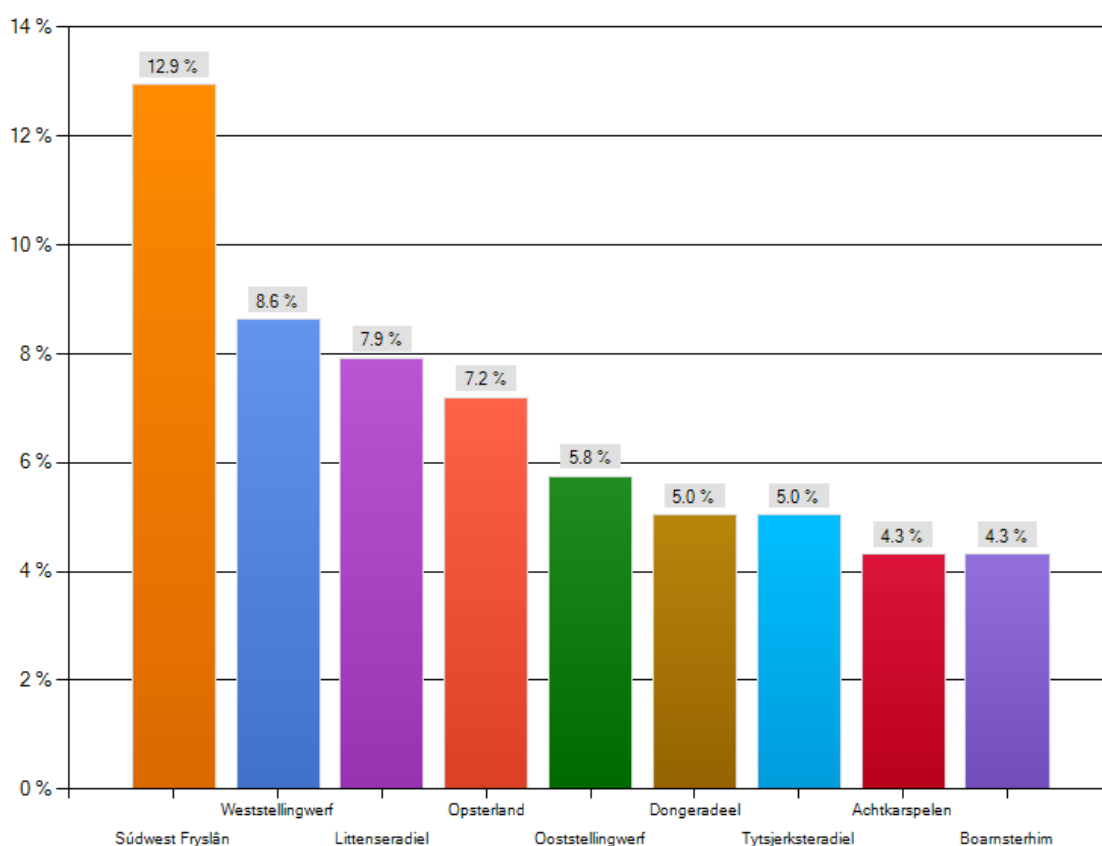
Financieel participeren: tot welk bedrag

Voor welk bedrag zouden respondenten maximaal certificaten van een op te richten coöperatie willen kopen, uitgaand van een jaarlijkse effectieve rente van rond de 5%? Zoals eerder aangegeven, werd deze vraag zowel beantwoord door de respondenten die nu al aangeven bereid te zijn om certificaten te kopen als door de respondenten die aangeven het in overweging te nemen. In de meeste gevallen geven de respondenten aan voor minder dan 10.000 euro certificaten te willen kopen (93,3%). Een kleine groep (6,1%) is bereid om tussen de 10.000 en 20.000 euro aan certificaten te willen kopen.

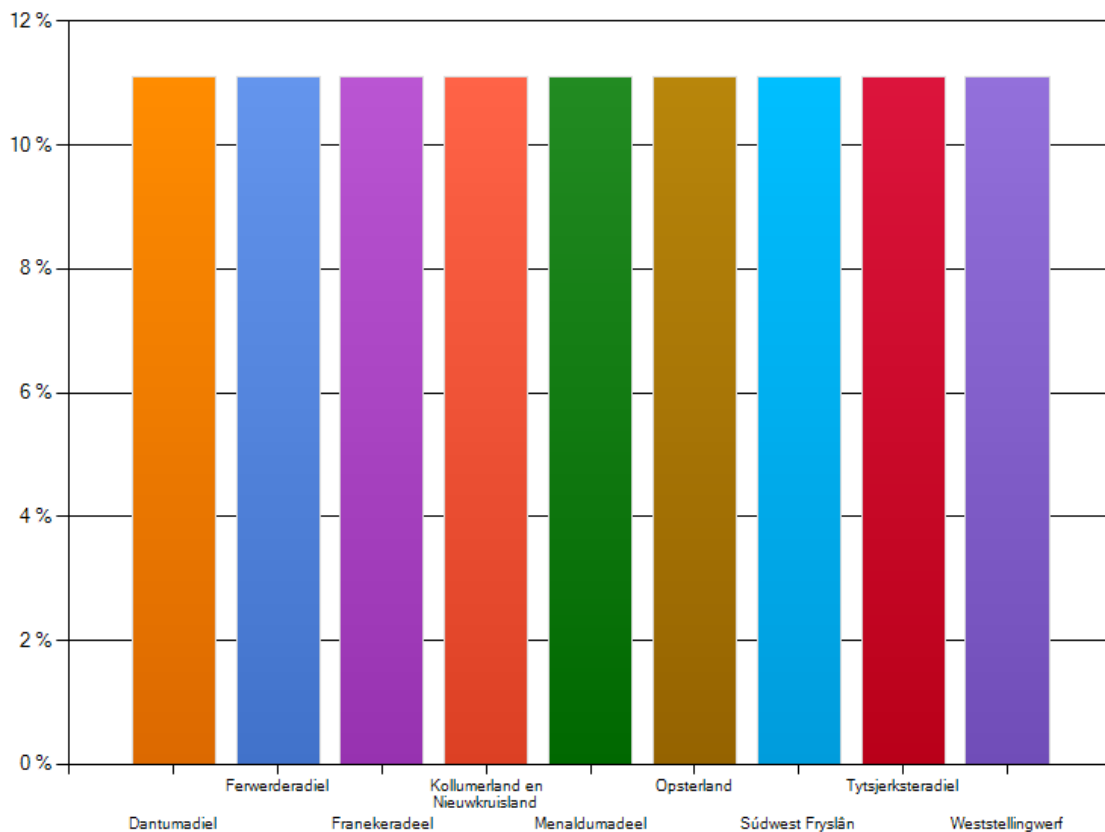
Financieel participeren: in welke gemeenten

Als we de 'top 9' – we lichten deze opmerkelijke keuze op de volgende pagina toe – nader bekijken naar procentueel aandeel van gemeenten in respondenten die voor minder dan 10.000 euro certificaten willen kopen, dan levert dit de volgende gemeentenamen op: Súdwest Fryslân (12,9%), Weststellingwerf (8,6%), Littenseradiel (7,9%), Opsterland (7,2%), Ooststellingwerf (5,8%), Dongeradeel (5,0%), Tytsjerksteradiel (5,0%), Achtkarspelen (4,3%) en Boarnsterhim (4,3%). Tezamen zijn deze gemeenten goed voor 61,0% van alle respondenten die aangeven voor minder dan 10.000 euro certificaten te willen kopen.

Wellicht leuk om te vermelden is dat de Weststellingwerfse melkveehouder die eerder (zie pagina 21) de wens uitte om Nuon gelden in te zetten voor het realiseren van hoogwaardig breedband, zelf ook verantwoordelijkheid wil nemen en aangeeft certificaten in een op te richten coöperatie te willen nemen.

De op de vorige pagina gemaakte opmerkelijke keus voor een 'top 9' in plaats van de gebruikelijke 'top 3 of 5' is ingegeven door het feit dat in negen gemeenten telkens één respondent aangeeft certificaten voor een bedrag tussen de 10.000 en 20.000 euro aan te willen schaffen. Het betreft de volgende gemeenten: Dantumadiel, Ferwerderadiel, Franekeradeel, Kollumerland ca, Menameradiel, Opsterland, Súdwest Fryslân, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf.

Zelf de schep in de grond zetten

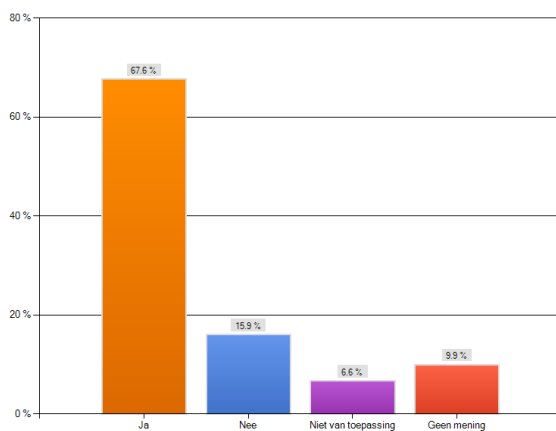
Behalve financieel is het juist voor boeren ook mogelijk om met inzet van eigen materieel ‘in natura’ bij te dragen aan de uitrol van hoogwaardig breedband. Bijvoorbeeld door het graven van een geul vanaf de openbare weg over het eigen erf naar de woning. Maar eventueel ook langs een privéweg, waardoor mogelijk ook andere huishoudens aanlegkosten kunnen besparen.

Graven op eigen erf

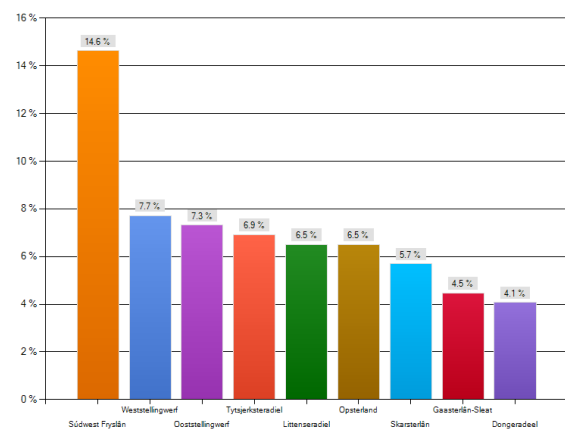
Desgevraagd geeft ruimt tweederde van de respondenten aan bereid te zijn om zelf een geul te graven van hun oprit tot aan huis om zo aanlegkosten te besparen (67,6%).

Als we in overeenstemming met de voorgaande paragrafen een ‘top 9’ van gemeenten samenstellen qua animo van boeren om zelf op eigen erf een geul te graven, dan levert dit onderstaand overzicht op. *Aan het eind van dit hoofdstuk wordt dit overzichtelijk in de vorm van een tabel gepresenteerd.*

Bereidheid

Per gemeente

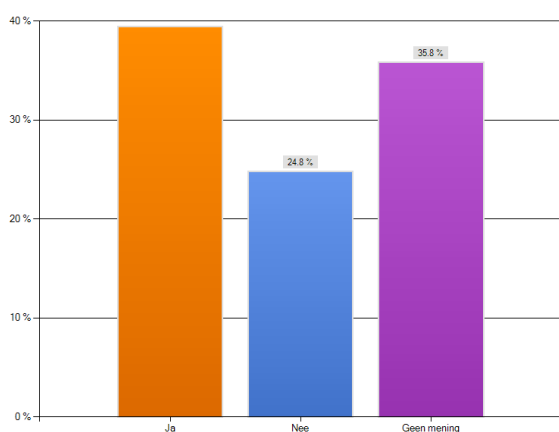

Graven langs privégeweg

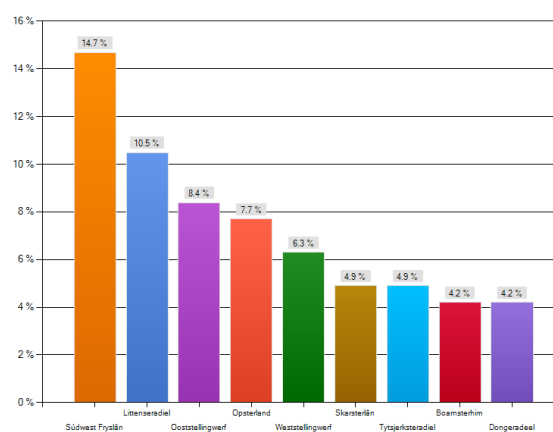
Meer dan een derde van de respondenten laat weten bereid te zijn om zelf een geul te (laten) graven langs bijvoorbeeld een privégeweg (39,4%), zodat mogelijk ook andere huishoudens op aanlegkosten kunnen besparen.

Als we wederom een 'top 9' van gemeenten samenstellen qua animo van boeren om langs eigen privégeweg een geul te (laten) graven, dan levert dit onderstaand overzicht op. *Aan het eind van dit hoofdstuk wordt dit overzichtelijk in de vorm van een tabel gepresenteerd.*

Bereidheid

Per gemeente

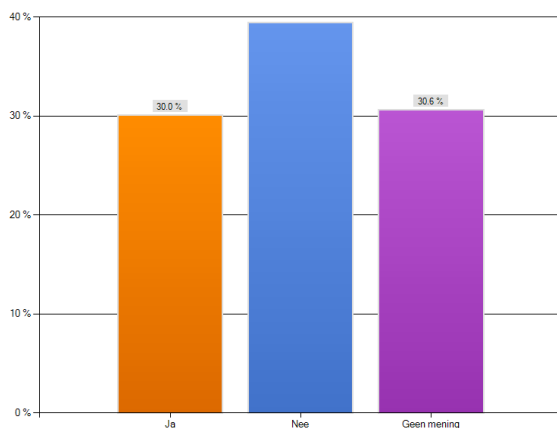
Openstellen weiland of akker

Er kunnen situaties zijn waarin het realiseren van hoogwaardige breedband voor een (groep) huishouden(s) qua benodigd graafwerk een dermate hoge investering met zich meebrengt dat er geen haalbare business case mogelijk is. Een draadloos alternatief zoals een straalverbinding kan dan uitkomst bieden.

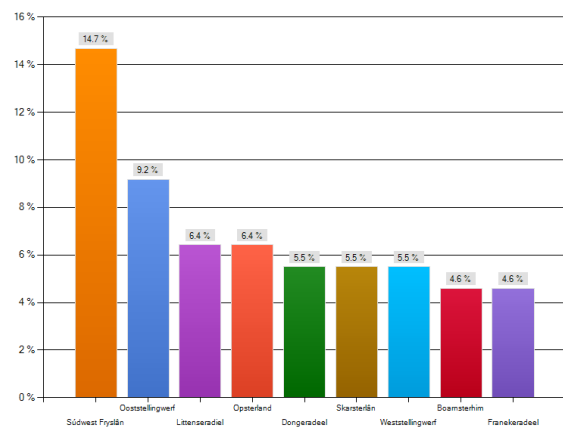
Zijn boeren bereid om eventueel een weiland, akker of andere privégrond open te stellen voor het plaatsen van bijvoorbeeld een straalzender als alternatief voor lastig te bereiken huishoudens? Bijna een derde van de respondenten geeft aan hiertoe bereid te zijn (30,0%).

Als we wederom een 'top 9' van gemeenten samenstellen qua animo van boeren om privégrond zoals een weiland of akker open te stellen, dan levert dit onderstaand overzicht op. *Aan het eind van dit hoofdstuk wordt dit overzichtelijk in de vorm van een tabel gepresenteerd.*

Bereidheid

Per gemeente

Overzicht bereidheid tot 'in natura' bijdragen aan de uitrol van hoogwaardig breedband

Hieronder zijn de diagrammen uit de voorgaande paragrafen in een tabel geplaatst, waarbij we per gemeente het procentuele aandeel in de bereidheid tot graven op eigen erf, langs een privéweg en het openstellen van privégrond zoals een weiland of akker voor bijvoorbeeld het plaatsen van een straalzender zien. Interessant is een gemeente waar het procentuele aandeel in bereidheid tot een of liefst meerdere van deze hoger is dan het procentuele aandeel van deze gemeente in de totale respons.

Gemeenten die volgens het hierboven genoemde criterium hoog scoren zijn, in alfabetische volgorde: Dantumadiel, Gaasterlân-Sleat, Leeuwarden, Menameradiel, Ooststellingwerf, Skarsterlân, Súdwest-Fryslân en Weststellingwerf.

Gemeentenaam	Aandeel in totale respons	Aandeel graven eigen erf	Aandeel graven privéweg	Aandeel openstellen weiland of akker
ACHTKAR SPELEN	3,2%	2,8%	3,5%	2,8%
AMELAND	0,6%	0,4%	0,7%	0,0%
BOARNSTERHIM	4,3%	3,7%	4,2%	4,6%
DANTUMADIEL	2,4%	2,4%	2,8%	2,8%
DONGERADEEL	7,1%	4,1%	4,2%	5,5%
FERWERDERADIEL	2,4%	1,6%	1,4%	3,7%
FRANEKERADEEL	4,3%	3,7%	2,8%	4,6%
GAASTERLAN-SLEAT	3,6%	4,5%	4,2%	4,6%
HARLINGEN	1,5%	0,8%	0,7%	0,9%
HEERENVEEN	3,2%	2,8%	2,1%	3,7%
HET BILDT	2,4%	2,8%	0,7%	0,0%
KOLLUMERLAND CA	3,9%	3,7%	2,8%	1,8%
LEEUEWARDEN	1,3%	1,6%	2,1%	2,8%
LEEUEWARDERADEEL	2,6%	2,4%	3,5%	2,8%
LEMSTERLAND	3,0%	2,8%	0,7%	0,9%
LITTENSERADIEL	6,6%	6,5%	10,5%	6,4%
MENAMERADIEL	2,8%	2,8%	4,2%	4,6%
OOSTSTELLINGWERF	6,6%	7,3%	8,4%	9,2%
OPSTERLAND	6,6%	6,5%	7,7%	6,4%
SCHIERMONNIKOOG	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SKARSTERLAN	4,3%	5,7%	4,9%	5,5%
SMALLINGERLAND	2,4%	1,6%	2,1%	2,8%
SUDWEST-FRYSLAN	13,5%	14,6%	14,7%	14,7%
TERSCHELLING	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%
TYTSJERKSTERADIEL	5,6%	6,9%	4,9%	3,7%
VLIELAND	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
WESTSTELLINGWERF	5,8%	7,7%	6,3%	5,5%

Conclusie en handreiking

Duidelijk is dat vrijwel alle ondervraagde ondernemers in de agrarische sector in Fryslân dagelijks gebruik maken van internet voor hun bedrijfsvoering. Dit betreft niet alleen algemeen zakelijk gebruik zoals e-mailen, het bezoeken van websites voor informatie en internetbankieren maar ook het digitaal registreren van bedrijfsgerelateerde informatie, zoals bijvoorbeeld een melksysteem (82,4%).

Daarnaast wordt de internetverbinding regelmatig voor andere zakelijke toepassingen gebruikt, zoals het onderhouden van een eigen webshop of telewerken door een partner met een baan buiten de boerderij. Ruim tweederde van de respondenten heeft een gezin met thuiswonende kinderen, zodat het geen verrassing is dat de zakelijke internetverbinding ook voor privé doeleinden wordt gebruikt.

De meeste boeren maken gebruik van internet via ADSL of een inbelverbinding. Voor driekwart van de respondenten geldt dat de verbinding aan het maximum zit, niet meer voldoet of zelfs nooit heeft voldaan. Sneller kunnen downloaden, sneller uploaden en lagere abonnementskosten zijn de meest gehoorde wensen. Driekwart van de respondenten is (dan ook) geïnteresseerd in een hoogwaardige breedbandaansluiting.

Het dagelijkse zakelijk gebruik van internet middels een verbinding die volgens het merendeel van de respondenten wel voor een 'upgrade' in aanmerking komt, betekent niet dat de gemiddelde boer bereid is om meer voor de eenmalige aansluitkosten te betalen dan de tarieven in een stad of dorp. Iets minder dan de helft van de respondenten geeft aan een eigen bijdrage van maximaal 2.000 euro acceptabel te vinden. Bij de andere groep variëren de reacties van 500 euro tot de oproep aan de Provincie Fryslân om de aansluitkosten voor haar rekening te nemen.

Dit wil niet zeggen dat de ondervraagde agrariërs niet anderszins willen bijdragen aan de uitrol van hoogwaardig breedband. Financieel deelnemen in een eventueel op te richten (lokale) coöperatie middels het kopen van certificaten en het zelf graven van een geul op eigen erf of langs een privéweg en het openstellen van een weiland of akker voor het plaatsen van bijvoorbeeld een straalzender zijn opties waarop menig respondent positief reageert.

Handreiking selectie pilotgebieden

De Provinsje Fryslân heeft de wens geuit om middels pilots in de witte gebieden inzicht en kennis ten aanzien van uitrolmodellen voor breedband te vergroten, met voor de te selecteren pilotgebieden het voordeel dat reeds op korte termijn een oplossing kan worden geboden voor de aanwezige breedbandbehoefte.

Voor wat betreft het selecteren dan wel het hierbij meewegen van ondernemers in de agrarische sector, kan een voorzet worden gedaan op grond van de 'score' van gemeenten op de volgende twee dimensies:

1. In welke gemeenten zijn relatief de meeste agrarische ondernemers die aangeven financieel te willen participeren middels de aankoop van certificaten in een eventueel op te richten (lokale) coöperatie voor het realiseren van hoogwaardig breedband?
2. In welke gemeenten zijn relatief de meeste agrarische ondernemers die aangeven middels graafwerk of het openstellen van weiland of akker voor het realiseren van hoogwaardig breedband?

Als we voor beide overwegingen de top 8 van gemeenten op een rij zetten, levert dit het volgende overzicht op:

Financieel participeren in coöperatie	Graafwerk en/of openstellen privé grond
DANTUMADIEL	DANTUMADIEL
FRANEKERADEEL	GAASTERLÂN-SLEAT
LEMSTERLAND	LEEWARDEN
LITTENSERADIEL	MENAMERADIEL
OPSTERLAND	OOSTSTELLINGWERF
SKARSTERLÂN	SKARSTERLÂN
TYTSJERKSTERADIEL	SÚDWEST-FRYSLÂN
WESTSTELLINGWERF	WESTSTELLINGWERF

Gemeenten die relatief het hoogst scoren qua animo onder de respondenten om financieel te participeren in een coöperatie zijn Dantumadiel, Littenseradiel en Opsterland.

Voor de gemeente Dantumadeel geldt dat, evenals in Skarsterlân en Weststellingwerf daarbij tevens de bereidheid tot het zelf uitvoeren van graafwerkzaamheden en/of het openstellen van privégrond relatief hoog is.

Overigens betekent dit niet dat er op basis van de bevindingen in dit onderzoek geen uitdagingen of kansen in de andere gemeenten zouden liggen. Bovendien kunnen die mogelijk gevonden worden uit koppeling met de uitkomst van de onderzoeken die gehouden worden onder andere belanghebbenden, waaronder de basisscholen, dorpsbelangen en interviews met de gemeenten zelf.

Bijlage A – Reacties zakelijke toepassingen internet

- inloggen via internet op geautomatiseerde machines
- weerberichten, agrarisch forums,
- melkweb, site i&r
- uitwisselen gegevens melkrobot
- verbinding tussen computer stal en woning en online boekhouden
- melkrobotdata
- FloraHolland Edi veilingsystemen
- zakelijke contacten onderhouden i.p.v. vergaderen op andere locaties
- Voersysteem
- beheren webwinkel
- programma voor bedrijfsvoering koerier
- ovalert stappenteller
- LNV, gecombineerde opgave, GD, CDM
- mannegement programma en vms gebruik
- O.a. voor energieopwekking zonnepanelen
- VKI aanmelden slacht
- updates robot software /teamviewer
- cowsensor (ziekte tocht koeien)
- Het monitoren door derden op onze melksysteem
- aanvoer prognose en ook dagelijkse aanvoer
- I&R
- WiFi aanbieden aan vakantiegangers
- zonodig in (laten) loggen op de melkrobot
- bedrijfsspecifiek
- koppeling bedrijfscomputers
- dienst regelingen
- stappenteller
- Procesbewaking
- I en R registratie koeien en schapen
- digitale registratie gec.opgave, opgave geboortes lammeren e.d.
- aankopen producten

- Overheid, registreren I&R etc.
- rechtstreekse verbinding met het bedrijf
- bedrijfsmanagementprogramma
- overheidsdiensten
- Bedrijfsmanagementprogramma voor dieradministratie, mineralenboekhouding en financiële boekhouding
- bedrijfsadministratie/boekhouding
- managementsysteem melkvee
- pakketten aanbieden ivm webwinkel
- agrovision
- on line boekhouding etc.
- landbouwweerbericht meteoconsult
- Boekhoud pakket. Het is jammer dat we geen fatsoenlijke internet verbinding hebben. Met de fiets de post bezorgen gaat net zo snel als ons internet.
- websites tbv verschillende bedrijfsactiviteiten

In antwoord op de vraag naar ander dan agrarisch zakelijk gebruik van de internetverbinding werden onder de optie 'Anders, namelijk' nog de volgende reacties gegeven:

- bestellingen plaatsen bij agrarische bedrijven
- kookstudio
- online gaming en social media
- gemeenteraad
- informatie over agrarischse toeleveransiers
- verbinding via huis met teamviewer in computer stal en melkrobot
- bestuursfuncties
- werk van mijn vrouw
- bestuurlijke activiteiten
- bankieren
- nevenfuncties
- Google,
- chalet verhuur
- bedrijf

- muzyk streamen via een Sonos systeem
- email/ internet bankieren/prijsvergelijking etc.
- Bestellingen veevoer
- web side voor hond
- Website
- wifi
- baan naast het bedrijf
- baan buiten het bedrijf
- inlezen gegevens
- vrijwilligerswerk
- Bestuurswerk en politiek
- verhuur vakantiewoning
- Bestuurlijke functies
- ovalert tochtigheids waarneming
- windenergie
- baan buitenshuis
- kinderfeestje op de boerderij
- Werk in loondienst (buiten de agrarische sector)
- partner gebruikt internet veelvuldig voor haar baan
- Werk in de Thuiszorg
- reclame en informatie bedrijf
- marktplaats
- voor huidige beroep als (gemeente)bestuurder
- werk buiten de deur (inloggen server)
- op afstand machines besturen
- Pensionstalling
- zorgboerderij
- Bestanden met foto's up- of downloaden
- bestuurlijk
- telewerken voor baan buitenshuis
- thuiswerkplek werk buiten bedrijf

Bijlage B – Reacties downloaden en uploaden

Downloaden

- tv via internet onmogelijk
- bepaalde tijden heel traag en kan dan geen verbinding maken
- spam, virussen
- heel vaak geen internet verbinding
- soms haperingen in programma's van uitzendinggemist.nl
- De download stopt
- kabel moet gerepareerd worden
- verbinding verbroken, neem contact op met uw provider (wat niet helpt)
- kpn geeft ook toe dat het heel langzaam is hier
- ligt misschien ook aan 1 oudere p.c
- weinig verstand ervan.
- 60 decibel ruis op de 7km koperdraad waar het doorheen geperst moet worden... Veel burens belasten dezelfde lijn ook.
- nu en dan volkomen onbereikbaar, verouderde lijnen die niet vervangen worden, omdat er te weinig gebruikers zijn. We zitten zo'n 6 km van het dorp, en dat is niet rendabel genoeg om de lijnen te vervangen. Er wordt gewoon gezegd dat dit te duur is.
- Weinig problemen
- gamen is bijna niet mogelijk!
- vooral met filmpjes en loopt de boel steeds vast
- Vnl verzenden van fotomateriaal
- meerdere RTV op all in one abonnement
- afspelen filmpjes hapert

Uploaden

- spam virussen, grote bestanden
- zie vraag 23 [heel vaak geen internet verbinding, red.]
- verbinding verbroken
- you tube werkt niet
- trage websides van bepaalde bedrijven
- versturen van foto's of binnenhalen van grote bestanden.

- Een uploadsnelheid van minder dan 15kb/s die schommelt tussen de 2 en de 20 kb/s
- verbinding met het bedrijf aan de andere kant van de lijn
- 600kb/s
- maak ik zelf de fout of is het de verbinding, digi-beet
- brievenbus veearts is te klein

Bijlage C – Reacties bijdrage in eenmalige aansluitkosten

- minder dan 500 euro
- minder dan 2000 euro
- 1000
- gebruik daar de nuon gelden maar voor
- Gezien huidige economische omstandigheden en interesse is zelfs het laagste bedrag te hoog
- aanbieders moeten er voor zorgen
- 500-1000
- als iedereen meedoet tot 500 euro
- <2000
- Nuts voorziening moet uit algemene middelen
- 500 euro
- 1000
- als het al zoveel geld kost, mag het van mij voorbij gaan
- 1000 euro
- 1000 euro
- De prijs hangt af van andere mogelijkheden(bv satelietverbinding)
- alle mensen gelijk behandelen ongeacht waar of ze wonen dorp/stad/ platteland
- in overleg
- in de bebouwde kom is eea voor een klein bedrag beschikbaar, dit kijkt mij ook eerlijk"voor het buitengebied
- niet meer als dat ik nu betaal
- Eigenliks niets, door werkzaamheden te verrichtingen voor geld. en kebel wordt betaalt
- Geen bijdrage
- Weet niet
- 0,00
- Internetbelasting, vergelijkbaar met wegenbelasting
- 500 euri
- rare vraag
- 500
- geen, infrastructuur hoort door overheid betaald te worden daardoor zijn de gebruikerskosten voor alle nederlanders gelijk

- 500
- € 150.--
- 100 euro
- 200
- euro
- zoals nu goed, dus geen extra kosten
- Dit wordt me te duur
- minder dan 500 euro
- 500 euro
- Niets, alleen onze straat heeft geen goede kabelverbinding en de rest wel, zij hadden dit gerust ook mee kunnen nemen. Gaat maar om een kleine kilometer
- nuon gelden
- 1000 €
- 1000,- euro
- minder dan 2000 euro
- € 2000 is voor ons bedrijf al een heel bedrag
- niks dat is het mij niet waard
- 1000
- Het moet niet teveel gaan kosten
- te duur
- 1000
- Ik betaal al genoeg!
- 2000 euro is goed maar wat worden de jaarlijkse kosten
- niks meer, Wij kunnen onze bedrijfsvoering niet verplaatsen i.v.m grond. Bovendien betalen wij indirect ook mee aan kabelvernieuwing in steden en dorpen!
- geen,ieder heeft recht op goede verbinding
- 0
- 100
- alleen abonnee kosten
- 1000
- minder dan 2000 euro.
- geen
- 1 euro

- geen kosten
- € 1000,-
- 1500
- 250 euro
- 300
- Het is onacceptabel dat mensen op het platteland achtergesteld worden behandeld bij stedelingen. Ik wens niet (extra) te betalen voor iets dat een stedeling 'goedkoop' krijgt.
- niets, want waarom moeten wij extra betalen, omdat de maatschappijen niet genoeg aan ons verdienen, omdat we niet in het dorp wonen
- 500 euro
- in de stad bijna gratis?? en wij
- geen
- is aansluiting nodig ? sateliet ?
- €500
- 500
- niets = maatschappelijk belang
- niet meer dan een burger betaald
- Woon in dorpskom, dus dat hoeft geen duizenden euro's te kosten
- is zaak voor ons allen
- Geen
- 500
- 1000 euro
- nog niet over nagedacht
- niets
- 400 euro
- 0
- 1000
- 500
- 250 euro
- minder dan tweeduizend euro
- geen extra kosten moet op het platteland ook goed mogelijk zijn
- 500
- tot 1000

- 1000
- 0 net als elke burgur in NL
- 500
- gelijk aan mensen die in de stad worden aangesloten
- zo min mogelijk
- Hangt af van de verdere maandlasten
- 50 euro
- eigenlijk niets. Hier op het platteland moeten we al veel zaken ontberen, zoals gas, kabeltv, ophalen vuilnis, riolering. De overheid mag nu wel eens iets doen richting het buitengebied.
- niets het zijn toch nutsvoorzieningen
- 0 euro
- minder dan 2000
- geen
- geen van deze bedragen
- € 500
- niet
- 500
- 50
- euro
- NUON gelden gebruiken om de leefbaarheid op het platteland te verbeteren
- Er is al ADSL2 en 2+ mogelijk, KPN weigert knop om te zetten.
- wat betaald een inwoner van dorp of stad? de prijs moet daaraan gelijk zijn.
- 250 euro
- geen
- 1000 euro
- Nlets. Geen kosten
- Eerst maar zien wat er geboden word, wat krijg je voor je geld.
- wat een ander ook moet betalen in een dorp
- 1000 euro
- minder in de stad en dorpen hoevende bewoners ook niet zoveel bij te dragen
- overheids plicht en niet alleen voor de stad

- Als wij onze eigen aansluitkosten zouden moeten financieren moet het ook andersom werken, zoals bv geen rioolbijdrage want die voorziening is er meestal in het buitengebied niet maar er wordt wel voor betaald.
- 1000 euro
- hangt af van wat we er beter van worden.
- Minder dan €500
- Overleg na info
- HANGT ERVAN AF WAT JE TERUG KRIJGT EN DE MND KOSTEN
- gratis
- geen grote bijdrage mogelijk in onze bedrijfsvoering
- 500
- hoge bijdrage vind ik niet acceptabel, ik vind dat iedereen eigenlijk recht heeft op een goede internetverbinding.
- samen uit samen thuis; geen idee.
- € 0,--
- 500
- 100
- 0
- 200
- collectief via Ito noord
- Weggegooid geld natuur naar plattelandsontwikkeling
- Ik vind het een basisrecht en wil er niet extra voor betalen
- 0

Bijlage D – Opmerkingen n.a.v. het onderzoek

- Ik vind dat de overheid/provincie/gemeente de kosten voor aanleg in het buitengebied voor een groot deel voor zijn rekening moet nemen. Dit is voor mij een onderdeel van plattelandsontwikkeling en kan niet gedragen worden door particulieren en burgers in de plattelandsgemeenten.
- Live camera beelden volgen is op dit moment een grote beperking van het internet
- Waarom moeten de burgers voor de kosten op draaien ? Dit lijkt mij een overheids investering voor lokale als landelijke overheid. De burgers in de steden voor een appel en een ei glasvezel en het platteland mag zelf de portomonee trekken net als met de rioolering.
- Het internet is net als de televisie ,ontvangst zou beter worden maar met slecht weer geen beeld /schotel /
- Onze boerderij ligt aan een fietspad waar een glasvezelkabel langs ligt. Voor ons zou het waarschijnlijk niet zo duur zijn om aangesloten te worden. Andere burens zitten verder weg
- Is 4G geen goed alternatief voor glasvezel?
- Wij zijn niet op de hoogte van de financiële kosten die er voor nodig zijn. We hebben hier ons nog niet in kunnen verdiepen. Het waren lastige vragen om op te antwoorden.
- Ja wij wonen buiten uit, en ik denk dat wij met de hele buurt wel bereid zijn om de geul te graven naar dorp, dat betekent 2 km. en dan nog onze straat een 2km denk ik, maar goed er kan altijd overleg gepleegd worden van wat er wel en niet kan
- Wij konden hier alleen deze internetverbinding krijgen omdat we het hadden mee verhuisd, nieuw hadden ze het niet willen leveren. een snellere duurdere verbinding had ook geen nut we wonen 7 km van het hokje dus het is op voor het hier is, met meerdere telefoonnummers (ISDN) hadden we helemaal geen bereik. en voor een dongel wonen we ook op het randje konden ze ons ook geen goede verbinding beloven.
- Opmerking: Deze vragenlijst is gemaakt op een andere lokatie, namelijk in Koudum waar een kabel aansluiting is die prima werkt. Maar de gegeven antwoorden hebben alle betrekking op het bedrijfadres in Kolderwolde. Om een verbinding te krijgen met oa Dienstregelingen zijn wij driekwartier verder. Binnen afzienbare tijd moet hier toch een veel snellere verbinding komen vanwege verdere automatisering
- Ik denk dat goede wifi voorzieningen stukken goedkoper zijn dan glasvezel
- Het is noodzakelijk dat ook het buitengebied voorzien wordt van goede verbinding. Wij betalen even hoge kosten als anderen maar het gebruik is minder.

- op dit moment zelf geen internetverbindeing. al 2 weken storing,geen snelle oplossing beschikbaar volgens provider. Bij vraag snelheid internet daarom 0 ingevoerd en enquete op lokantie elders ingevuld
- Leuk idee,maar ook hier zal het platteland geen gebruik van kunnen maken net zomin als kabel-tv,gasaansluiting en riool aansluiting.We zitten voor de bedrijven in een erg onrendabel gebied en zullen dat ook wel blijven nu en in de toekomst.
- Ik ben er op tegen, dat de suggestie wordt gewekt, dat een eigen bijdrage mogelijk moet. Het is een algemene Nutsvoorziening, die voor een ieder op dezelfde (betaalwijze) voorradig moet zijn. Het voorstellen van mogelijke bijbetaling maakt het voor de Provincie wel erg gemakkelijk.
- Te gek voor woorden, maar de berm aan onze straat is meerdere malen los gegraven voor , gas , rioolering en voor glasvezelbuizen, er liggen hier 4 glasvezel buizen (vebinding van noord nederland met zuid nederland) daarvan worden er 2 gebruikt. Gemeente , kabellaars , overheden werken langs mekaar heen en hebben geen vizie. Ik heb meerdere malen aan gegeven om bij graaf werkzaamheden dan eenn kabel buis extra bij in te leggen . Helaas de neuzen kijken de andere kant op. Een andere mogelijkheid is om glasvezel via de rioolering buis aan te leggen , de technieken zijn voor handen.
- Wij hebben geen gasleiding,geen rioolaansluiting, geen kabel,omdat wij tussen 2 plaatsen, exmorra en Bolsward zitten, daarom wil ik hier wel werk van maken.
- Het is van groot belang dat de internet wordt verbeterd volgens knp hier een zeer lage verbinding kinderen met studie kunnen niet met zijn samen op internet
- Zoals eerder vermeld. kunnen wij onze bedrijfsvoering niet verplaatsen. Dit d.m.v de landbouwgrond die wij gebruiken. Willen wij de kosten zo laag mogelijk houden en dus de prijzen voor de consumenten. Dan is internet niet meer weg te denken. Dit geeft tot heden nog steeds problemen.
- Wij hebben onlangs ons pakket veranderd bij knp,het is erg jammer dat er geen kennis is voor mensen die geen kabel hebben,ze hadden enkele dagen nodig om het uit te zoeken.Ik vind dat gemeente en provider een oplossing moeten vinden voor kabel in buitengebieden zonder extra kosten,wij zijn afhankelijk van knp en kunnen niet overstappen als dat nodig is. Kpn heeft ons goed behandeld maar ik vraag me wel af of er iets ondernomen wordt na dit onderzoek mvg
- Jaren ADSL verbinding gehad van KPN. Plotseling afgesloten want technisch kan het niet meer volgens KPN. Al 2 jaar gebruiker van een dongel.voor vragen kunt u mij bereiken op [telefoonnummer] [naam]

- De vragen over beveiliging vind ik vreemd, het is dat er een Ito logo boven staat, maar zulke vragen ga ik echt niet beantwoorden!
- Als ik de vragen lees denk ik dat het alleen maar over boeren gaat maar er zijn ook andere agrariërs!
- Word glasvezel niet ingehaald door bv snelle draadloze verbindingen?
- Opmerking: provincie hoort dit soort grote investeringen voor hun rekening te nemen. In het midden van de stad op het provinciehuis is waarschijnlijk een zeer goede en snelle verbinding. Dus dan ook voor de burgers op het platteland. Natuurlijk kunnen de burgers zelf geulen graven maar de provincie heeft hier het materieel ook prima voor. Verder hebben wij een minicamping waar wij best draadloos internet willen aanbieden maar de investering is fors en zolang de provincie/gemeente geen handhaving op wildkamperen in onze nabije uitvoert en oogluikend toestaat dat dit gebeurt kan de provincie geen hoge eigen bijdragen van de ondernemers verwachten.
- Invullen kost meer dan 10 minuten en geen 5 minuten.
- Hoogste tijd om voor het einde van het jaar eens actie te ondernemen. Het duurt al veel te lang. Draadloze alternatieven (straalverbinding & sateliet) zijn geen alternatieven. Het zijn systemen die erg veel onderbelichte negatieve eigenschappen hebben!
- Glasvezel lijkt achterhaald nu er al een nieuwere G4 verbinding mogelijk lijkt. Hoe werkt dat en zijn er ook mogelijkheden voor het platteland?
- Een goed initiatief!
- Tuinbouw bestaat ook in friesland!
- Wij hebben voor ons recreatiebedrijf, welke behoort bij ons agrarisch bedrijf ook nog een aparte internetverbinding. Deze internetverbinding is slechter dan onze thuisverbinding, dus voor dit internet zou iets anders dus wrsch. ook een oplossing zijn.
- Graag ook TV direct meenemen, is wel zo belangrijk.
- Wij zijn sinds twee jaar in het bezit van een eigen Tooway satelietontvanger voor internet. Dit omdat de aansluiting van KPN nog geen 1 mb deed. De aanschaf was vrij duur, maar werkt naar tevredenheid. Nadeel is dat het gebruik is gelimiteerd.
- De enquête duurde zeker langer dan 5 minuten...
- We zitten te ver van een mast heb ik begrepen en zijn daardoor erg traag met de verbinding
- De gegeven antwoorden hebben betrekking op de huidige noodzaak van gebruik van internet. Aangezien de ontwikkelingen op dit gebied in de melkveehouderij nog volop in ontwikkeling zijn, verwacht ik dat de noodzaak om een goede en snelle verbinding te hebben alleen maar groter wordt.

- We willen ook graag camera-toezicht voor de koeien (en niet alleen voor diefstalpreventie). Succes verder met het onderzoek!
- Graag zo snel mogelijk overal glasvezel verbinding
- Er is al een snellere verbinding mogelijk, maar KPN weigert dit te erkennen. frustrerend.
- Onze provincie kan met dit project de werkgelegenheid enorm stimuleren. Laat het dan wel mensen uit Fryslan zijn dit werk gaan doen (werkelozen uit fryslan).
- Er zijn ook single's ZONDER kinderen. Ik woon AAN een provinciale weg dus is graven langs een prive-weg niet nodig / overbodig.
- Glasvezel is een veel te dure optie voor het buitengebied dat is het onderzoeken niet eens waard. Nieuwe technieken zoals bv G4 biedt mogelijkheden en ook in de toekomst staat de techniek niet stil. Als overheid kun je veel beter hierin investeren. De behoefte aan snel internet is hoog en biedt werkgelegenheid in het noorden en dat is in deze tijd veel waard.
- Wij zitten nog op een verrotte en door het veen opgevreten koperen kabel. Men mag vandaag nog beginnen .
- Ik ben voorstander om dergelijke nutsvoorzieningen in handen van de overheid te houden. De aanleg zou dan ook door de overheid gedaan moeten worden. Het overal hebben van goede nutsvoorzieningen is noodzakelijk om een welvarend, bedrijvig en goed functionerend platteland te houden.
- Het 4 G netwerk komt eraan, ik snap niet waarom het dan nog nodig is een geul te graven, LTO moet zich bezig gaan houden met agrarische belangenbehartiging, met toegevoegde waarde, dit is verspilling van NUON gelden, provinsje had er maar voor gezorgd dat Thialf bleef!
- Misschien de zelfde toepassing als met de regeling Riolering-buitengebied.
- Z-net heeft de beste helpdesk van alle bedrijven waar we mee te maken hebben en ze zijn gespecialiseerd in de agrarische sector. Zoek svp samenwerking met hen voor probleemloze verbindingen en snelle hulp bij storing.
- We hebben internet via een dongel werkt zeer slecht soms 300 euro per maand bij te veel gebruik asdl kunnen we niet hebben geen dekking dus internet is een ramp en en we ondervinden bedrijfsmatig veel hinder
- De KPN-telefoonlijn ligt op 5 km van de centrale. Internetsnelheid nu acceptabel. De boerderij staat in het buitengebied met een eigen toegangsweg van 500 meter. Aanleg glasvezel in dit gebied duur!
- Hopelijk wordt hier goed aan gewerkt

- Mij lijkt dat er snel sneller internet op het platteland moet komen. Echter moet dit wel tegen minimale kosten voor de aangeslotenen. Dan maar een iets hogere gebruiksvergoeding voor alle inwoners van Friesland. Samen de lasten dragen en niet afwentelen op de bewoners van het buitengebied. Anders zijn er vast teveel potentiële gebruikers die om wille van de kosten nu niet aangesloten worden. Een ieder zal hier later spijt van hebben.
- Wil men de economie in Friesland nog iets laten zijn, begin dan morgen met een acceptabele internet verbinding.
- Een ieder heeft recht op een goede stabiele internetverbinding. Vroeger kreeg iedereen ook een telefoon aansluiting ondanks de hoge kosten.
- Bij de vraag voor een bijdrage voor glasvezel kun je niet lager dan 2000 euro kiezen. We weten dat de aanleg duur is, maar zelfs eenmalig 2000 euro vinden wij voor onze bedrijfsvoering nog te hoog. Dan maar een lagere snelheid. Eigenlijk ontbreekt daar nog een keuze vraag. Dus wel belangstelling maar minder dan 2000 euro.
- moeilijk te bepalen wat de waarde van een event investering voor ons is. worden er garanties gegeven dat er geen storingen meer plaatsvinden? hier heb ik mijn twijfels over.
- Duidelijke vragen en vlot, zonder problemen in te vullen. Succes met de uitvoering onder alle leden.

Bijlage E – Vragenlijst online survey

1. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

- ☐ 15-24 jaar
- ☐ 25-34 jaar
- ☐ 35-44 jaar
- ☐ 45-54 jaar
- ☐ 55-65 jaar
- ☐ 65+

3. Wat is uw gezinssituatie?

- ☐ Alleenstaand zonder thuiswonende kinderen
- ☐ Alleenstaand met thuiswonende kinderen
- ☐ Gehuwd of samenwonend zonder thuiswonende kinderen
- ☐ Gehuwd of samenwonend met thuiswonende kinderen

4. Wat is de primaire aard van uw agrarisch bedrijf?

- ☐ Akkerbouw/vollegrondsgroenteteelt
- ☐ Sierteelt (onder glas of open grond)
- ☐ Melkveehouderij
- ☐ Vleesveehouderij
- ☐ Schapen- of geitenhouderij
- ☐ Anders, namelijk:

5. Wat is uw relatie tot het bedrijf?

- ☐ Eigenaar
- ☐ Mede eigenaar
- ☐ Voormalig (mede)eigenaar/gepensioneerd
- ☐ Anders, namelijk:

6. In welke gemeente is het bedrijf gevestigd?

☐ Achtkarspelen	☐ Lemsterland
☐ Ameland	☐ Littenseradiel
☐ Boarnsterhim	☐ Menaldumadeel
☐ Dantumadiel	☐ Ooststellingwerf
☐ Dongeradeel	☐ Opsterland
☐ Ferwerderadiel	☐ Schiermonnikoog
☐ Franekeradeel	☐ Skarsterlân
☐ Gaasterlân-Sleat	☐ Smallingerland
☐ Harlingen	☐ Súdwest Fryslân
☐ Heerenveen	☐ Terschelling
☐ Het Bildt	☐ Tytsjerksteradiel
☐ Kollumerland en Nieuwkruisland	☐ Vlieland
☐ Leeuwarden	☐ Weststellingwerf
☐ Leeuwarderadeel	

7. In welke plaats is het bedrijf gevestigd?

8. Maakt u gebruik van internet voor uw bedrijfsvoering? Het gaat hier om zakelijk internet-gebruik. Privé gebruik door u zelf of eventuele gezinsleden komt verderop in de vragenlijst aan bod.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

9. Hoe vaak maakt u gebruik van internet voor uw bedrijfsvoering?

- ☐ Continu
- ☐ Meerdere malen per dag
- ☐ Eenmaal per dag
- ☐ Twee tot driemaal per week
- ☐ Eenmaal per week
- ☐ Minder dan eens per week

10. Op welke locatie maakt u voornamelijk gebruik van internet voor uw bedrijfsvoering?

- ☐ Op de boerderij of in een naastgelegen woning
- ☐ In een elders gelegen woning
- ☐ Anders, namelijk:

11. Voor welke doeleinden maakt u gebruik van internet voor uw bedrijfsvoering? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Verzenden en ontvangen van e-mail
- ☐ Bezoeken van websites voor agrarisch nieuws en productinformatie
- ☐ Digitale registratie van bedrijfsgerelateerde informatie (bijvoorbeeld melksysteem)
- ☐ Monitoring van productieomgeving middels (web)camera
- ☐ Internetbankieren
- ☐ Social media (Facebook, Google+, Twitter, etc.)
- ☐ Anders, namelijk:

12. Gebruikt u de internetverbinding (ook) voor andere doeleinden dan uw agrarische bedrijfsvoering? Denk aan privégebruik voor onder andere ontspanning of studie. Maar ook aan zakelijk gebruik dat niet direct een agrarisch karakter heeft, zoals bijvoorbeeld een mini-camping of (web)winkel.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

13. Voor welke doeleinden gebruikt u de internetverbinding nog meer? U kunt meerdere antwoorden selecteren.

- ☐ Privé gebruik door mijzelf of andere gezinsleden
- ☐ Studie (opleiding of cursus)
- ☐ Camerabeveiliging van stal of woning
- ☐ Winkel bij de boerderij
- ☐ Webshop
- ☐ Kampeerboerderij
- ☐ Boerderijcamping of bêd & brochje
- ☐ Anders, namelijk:

14. Deelt u de internetverbinding ook (via WiFi) met gasten of bezoekers?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

15. Hoeveel mensen maken maximaal gelijktijdig gebruik van de internetverbinding?

16. Over welk type internetverbinding beschikt u?

- ☐ Inbellen via een telefoonlijn (analoog of ISDN)
- ☐ ADSL
- ☐ Draadloos m.b.v. een dongel
- ☐ Kabel
- ☐ Glasvezel
- ☐ Straalverbinding
- ☐ Satellietverbinding
- ☐ Anders, namelijk:
- ☐ Ik heb geen internetverbinding

17. Bij welke internetaanbieder/-provider neemt u de internetverbinding af?

- ☐ KPN
- ☐ Online
- ☐ Tele2
- ☐ Telfort
- ☐ XS4ALL
- ☐ Solcon
- ☐ EDPnet
- ☐ Ziggo
- ☐ UPC
- ☐ SES Broadband Services (ASTRA2Connect, Hertzinger)
- ☐ Anders, namelijk:

18. Betreft het een los abonnement voor internet of is het een compleet pakket waarin naast internet bijvoorbeeld ook radio en televisie (RTV) en bellen zit?

- ☐ Los internet abonnement
- ☐ Pakket met internet en bellen
- ☐ Pakket met internet en RTV
- ☐ Pakket met internet, RTV en bellen
- ☐ Anders, namelijk:

19. Wat bedraagt het maandelijkse abonnementstarief?

- ☐ Minder dan 20 euro
- ☐ Tussen de 20 en 40 euro
- ☐ Tussen de 40 en 60 euro
- ☐ Tussen de 60 en 90 euro
- ☐ Meer dan 90 euro

20. Wat is de daadwerkelijke downloadsnelheid van uw internetverbinding? Vul het getal van uw snelheidsmeting hieronder in.

21. Is uw huidige internetverbinding goed genoeg om te voldoen aan de behoeften voor uw bedrijfsvoering en/of privégebruik?

- ☐ Ja, de verbinding voldoet en kan nog meer aan
- ☐ Ja, de verbinding voldoet maar zit aan het maximum
- ☐ Nee, de verbinding voldoet niet meer
- ☐ Nee, de beschikbare verbinding heeft nooit volstaan

22. Ervaart u problemen bij het downloaden en ontvangen van bestanden?

- ☐ Ja, vaak
- ☐ Ja, soms
- ☐ Nooit

23. Kunt u aangeven wat deze problemen zijn? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Snelheid van de verbinding
- ☐ Stabiliteit/betrouwbaarheid van de verbinding
- ☐ Computer loopt vast
- ☐ Foutmeldingen
- ☐ Anders, namelijk:

24. Ervaart u problemen bij het uploaden of verzenden van bestanden?

- ☐ Ja, vaak
- ☐ Ja, soms
- ☐ Nooit

25. Kunt u aangeven wat deze problemen zijn? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Snelheid van de verbinding
- ☐ Stabiliteit/betrouwbaarheid van de verbinding
- ☐ Computer loopt vast
- ☐ Foutmeldingen
- ☐ Anders, namelijk:

26. Wat zou u willen dat er verandert aan uw huidige aansluiting? Kies maximaal drie antwoorden.

- ☐ Lagere prijs
- ☐ Hogere downloadsnelheid
- ☐ Hogere uploadsnelheid
- ☐ Minder storingen
- ☐ Betere service/helpdesk
- ☐ Andere diensten, zoals bijvoorbeeld (HD) tv via deze aansluiting
- ☐ Niets
- ☐ Anders, namelijk:

27. Heeft u interesse in een nieuwe internetaansluiting als die beschikbaar zou zijn op uw locatie?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

28. Tot welk bedrag vindt u het acceptabel om eenmalig bij te dragen aan de aansluitkosten, wetende dat een verbinding duizenden euro's kan kosten, afhankelijk van de locatie van uw adres?

- ☐ 2.000 euro
- ☐ 4.000 euro
- ☐ 6.000 euro
- ☐ 8.000 euro
- ☐ Meer dan 8.000 euro
- ☐ Anders, namelijk

29. Ziet u de oprichting van een coöperatie waarin agrarische bedrijven, andere lokale ondernemers en particulieren participeren als een mogelijkheid om in uw gebied betaalbaar glasvezel breedband voor (vrijwel) alle huishoudens te realiseren?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

30. Zou u bereid zijn om bijvoorbeeld middels het kopen van certificaten van een coöperatie het aansluitnetwerk in uw gemeente in gedeeltelijk eigendom te krijgen, indien het netwerk er anders niet komt?

- ☐ Ja
- ☐ Ik neem het in overweging
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

31. Uitgaand van een jaarlijkse effectieve rente van rond de 5%, voor welk maximaal bedrag zou u dan certificaten kopen?

- ☐ Minder dan 10.000 euro
- ☐ Tussen de 10.000 en 20.000 euro
- ☐ Tussen de 20.000 en 40.000 euro
- ☐ Meer dan 40.000 euro

32. Bent u bereid om eventueel zelf een geul te graven van uw oprit tot aan uw huis, om zo aanlegkosten te besparen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Niet van toepassing
- ☐ Geen mening

33. Bent u bereid om eventueel een geul te (laten) graven langs bijvoorbeeld een privéweg in uw eigendom om zo, mogelijk ook voor andere huishoudens, aanlegkosten te besparen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

34. Bent u bereid om eventueel een weiland, akker of andere privégrond open te stellen voor het plaatsen van bijvoorbeeld een straalzender als alternatief voor lastig te bereiken huishoudens?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

35. Hebt u elektronische voorzorgsmaatregelen genomen om uw bedrijf (en woning) te beveiligen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

36. Welke maatregelen hebt u genomen? U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ Bewegingsdetectie
- ☐ Alarmservice (abonnement op surveillancedienst/meldkamer)
- ☐ Camerabewaking zonder opslag van opnamen
- ☐ Camerabewaking met opslag van opnamen
- ☐ Anders, namelijk:

37. Hebt u interesse om met gebruikmaking van een snelle en betrouwbare glasvezelverbinding uw bedrijf of woning te beveiligen door middel van hoogwaardige camerabewaking, waarbij u de beelden via uw computer of mobiele telefoon live kunt volgen?

- ☐ Ja
- ☐ Ik neem het in overweging
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

38. Hartelijk dank voor uw medewerking aan dit onderzoek. Wilt u de uitkomst van het onderzoek medio augustus per e-mail ontvangen? Vul dan hieronder uw e-mailadres in.

39. Hebt u nog vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit onderzoek of de behoefte om een of meerdere van uw antwoorden nader toe te lichten? Dan kunt u ons dat hieronder laten weten.